

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет сходознавства

Кафедра китайської філології

Кваліфікаційна робота з китайської філології на тему:

ПРАГМАТИЧНІ ФУНКЦІЇ ВЕНЬЯНІЗМІВ У СУЧАСНОМУ КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Студентки групи Мпкит 52-20
факультету сходознавства
денної форми навчання
освітньо-професійної програми
Галузевий переклад: китайська мова, англійська
мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.065 Східні мови та
літератури(переклад включно), перша – китайська

Добридник Наталії Іванівни

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц. Охріменко М. А

Допущена до захисту

«___»_____ 2021 року

Завідувач кафедри

_____ *Любимова Ю. С.*

(підпис) *(ПІБ)*

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕНЬЯНІЗМІВ В СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ	9
1.2. Структурні відмінності двох форм китайської мови: веньянь та байхуа	19
1.3. Еволюція граматичної системи класичної мови веньянь	25
Висновки до Розділу I	30
РОЗДІЛ II. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАГМАТИЧНИХ ФУНКЦІЙ ВЕНЬЯНІЗМІВ У КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	32
2.1 Дослідження політичного дискурсу у сучасній лінгвістиці.....	32
2.2. Особливості політичного дискурсу сучасної китайської мови	37
2.3 Методика аналізу прагматичних функцій веньянізмів в китайськомовному політичному дискурсі	44
Висновки до розділу II.....	46
РОЗДІЛ III. ПРАГМАТИЧНІ ФУНКЦІЇ ВЕНЬЯНІЗМІВ У СУЧАСНОМУ КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	48
3.1 Прагматична функція привернення уваги.....	48
3.2 Прагматична функція акцентуації (виділення)	55
3.3 Функція компресії інформації	60
Висновки до Розділу III	64
ВИСНОВКИ	66
РЕЗЮМЕ	68

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70
----------------------------------	----

ВСТУП

Китайська мова протягом історичного існування зазнала змін і на теперішній час відомі дві основні її форми. Проблема вивчення історії, мови та культури Китаю вже протягом тривалого часу привертає увагу не лише зарубіжних, а й вітчизняних учених. Історія, мова та культура нерозривно пов'язані один з одним. Історія віддзеркалює характер і розвиток нації. Культура — фундамент закладений пращурами від початку існування цивілізації і до сьогодні, що відображений в традиціях, звичаях та навіть в побуті.

Сучасна китайська мова побудована на основі веньянь та містить в собі числені морфеми веньянь, що зберегли не тільки написання, а й своє первинне значення. Саме тому дослідження елементів веньянь у складі сучасної китайської мови набуває особливої актуальності, це допомагає знайти більше відтінків значень слів, зробити більш точний переклад та прослідкувати історію китайської граматики. Китайська мова – складна багаторівнева система, яка відображає різні культурні та історичні аспекти, властиві китайському народу. Останнім часом інтерес до вивчення китайської мови стає дедалі більше, тому дослідження цієї мови з різних точок зору, також, набуває все більшої актуальності.

Широкий спектр вживання веньянізмів в китайськомовному політичному дискурсі зумовлене тим, що давньокитайська мова є лаконічною, але змістовною, причиною цього є вживання слів та готових виразів, які походять з веньяню і стали загальноприйнятою нормою політичних промов.

Політична мова у Китаї донині залишається недостатньо дослідженою, однак у зв'язку зі зростаючим інтересом до ролі та політичної комунікації загалом, низка як китайських, так і європейських, українських вчених цікавилась її особливостями. Серед характеристик китайськомовного політичного дискурсу загалом можна виділити поширене використання фразеологічних зворотів, посилення на історичні події, цитування промов та висловів давніх мудреців, сильна прив'язка до культурологічного аспекту життя.

Актуальність нашого дослідження полягає у загальній спрямованості сучасних лінгвістичних студій до аналізу лексичного складу мови, а також в необхідності опису особливостей вживання елементів веньяню в сучасній китайській мові. Крім того нерозв'язаним залишається питання вербалізації веньянізмів, їх прагматичних функцій та особливості вживання веньянізмів у сучасному китайськомовному політичному дискурсі.

Мета роботи полягає в аналізі прагматичних функцій вживання веньянізмів у китайськомовному дискурсі.

Зазначена нами мета передбачає вирішення таких **завдань**:

- висвітлити основні теоретичні та методологічні засади дослідження політичного дискурсу у сучасній лінгвістиці;
- уточнити поняття "веньяню" в аспекті сучасної китайської мови;
- виявити і проаналізувати вживання веньянізмів у сучасному китайськомовному політичному дискурсі;
- визначити прагматичні функції веньянізмів.

Об'єктом дослідження є веньянізми у сучасному китайськомовному політичному дискусі

Предмет дослідження є прагматичні функції веньянізмів у сучасному китайськомовному політичному дискусі

Матеріалом дослідження слугують політичні промови голови КНР Сі Цзіньпіна китайською мовою.

Методика пропонуваного дослідження носить комплексний характер. Для досягнення поставленої нами мети та вирішення завдань у дослідженні ми використали загальнонаукові та лінгвістичні методи. Для вивчення теоретичних праць та досліджень веньянізмів у політичному дискусі ми використали метод суцільної вибірки, аналізу. А також лінгвістичні методи такі як: семантико-стилістичний та когнітивний метод. Також було використано низку спеціальних лінгвістичних методів, а саме: функціональний аналіз для дослідження прагматичних функцій веньянізмів у політичному дискусі; метод суцільної вибірки для відбору прикладів веньянізмів, що використовуються у китайському політичному дискусі; семантико-стилістичний метод для виявлення комунікативної інтенції мовця та смислових відтінків значень; когнітивний метод для інтерпретації змісту використовуваних одиниць, що дозволяє виділити мету та смислові відтінки вживання веньянізмів.

Наукова новизна досягнутих результатів полягає в тому, що вперше була здійснена характеристика функціонування веньянізмів у політичному дискусі сучасної китайської мови. Було уточнено поняття "веньянізми" в

аспекті сучасної китайської мови. Виявлено та схарактеризовано особливості вживання веньянізмів в політичних промовах.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості майбутнього використання положень і висновків дослідження прагматичних функцій веньянізмів в китайському політичному дискурсі, а саме у викладанні китайської мови, проведенні майбутніх досліджень китайського політичного дискурсу, та при перекладі самих веньянізмів .

Апробація роботи була проведена на Міжнародній студентській науково-практичній конференції “Ad orbem per linguas. До світу через мови” (КНЛУ, 2021). Тема доповіді: «Сучасні дослідження веньянізмів у політичному дискурсі китайської мови».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, резюме та списку використаної літератури.

У **вступі** обгрунтовано вибір теми, визначено мету, актуальність, завдання, об’єкт та предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення дослідження.

Перший розділ присвячений дослідженню теоретичних аспектів аналізу веньянізмів у сучасному мовознавстві.

У **Другому розділі** було визначено методологічні засади дослідження прагматичних функцій веньянізмів у китайському політичному дискурсі.

Третій розділ присвячено дослідженню прагматичних функцій веньянізмів у китайському політичному дискурсі.

У загальних висновках підведено підсумки проведеного дослідження прагматичних функцій веньянізмів у китайському політичному дискурсі.

Список використаних джерел складається зі (46) позицій, з яких (3) – іноземними мовами, (11) джерел ілюстративного матеріалу.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕНЬЯНІЗМІВ В СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ

1.1 Поняття «веньянь» і «веньянізм» у працях китайських та зарубіжних вчених

Існує кілька визначень понять «веньянь» і «веньянізм». Філолог-китаїст Карапетьянц А.М. пропонує таке визначення поняття «веньянь»: веньянь (кит. 文言 *wényán*, «культурна мова») – це нормативна традиційна китайська літературна мова, що почала складатися на межі нашої ери на основі класичних текстів 5-3 ст. до н.е., а саме канонічних, філософських і історичних. Класичний веньянь ґрунтувався на східних китайських діалектах, що існували в 5-2 ст. до н.е. Будь-який письмовий текст, в тому числі і сучасний, містить відчутні елементи веньянь, а іноді навіть ним написаний. Значною мірою це наслідок прагнення писемної мови до лаконічності, зокрема, до передачі одним ієрогліфом того, що виражається в мові неодноскладно. Ієрогліфи в таких самих класичних текстах підкоряються, перш за все, споконвічній граматиці, тобто граматиці класичних текстів (Карапетьянц, 2001, с. 6).

У китайському словнику 汉语纵横古文选读 (*hànyǔ zònghéng gǔwén xiǎndú*) дається таке визначення поняття «веньянь»: «文言是产生于先秦, 通用到近代的以古汉语为基础的书面语. 具有词汇丰富, 精练的特点, 但因脱离大众语言, 逐渐为白话取代». Перекладається це таким чином: «Веньянь – це давня китайська мова яка виникла в доцінську епоху, на сьогодні має широке

вживання, що є основою книжної мови. Відмінними рисами є лаконічність та багатий словниковий запас, проте вона вийшла з широкого вжитку і поступово була замінена на байхуа (розмовну мову)» (崔立斌, 2012, с. 94).

Веньянізми (文言词语 *wényáncíyǔ*) — це запозичення зі старої літературної мови веньянь, які вживаються в сучасній китайській мові. До них відносяться слова, фразеологізми і граматичні конструкції, які прийшли з веньянь. Веньянізми в якості складової частини входять до лексичної і синтаксичної систем китайської мови (Симоненко, 2011, с. 20).

Із розвитком писемної мови веньянь стали поділяти на менш книжковий і більш книжковий: до першого відносяться тексти ранніх класичних творів (трактати, історичні романи, переклад буддійських сутр), до другого — поетичні тексти, проза, коментар до літератури епохи Тан і Сун.

Класична китайська мова особливо часто зустрічається в китайському живописі або рукописах, є припущення, що будь-хто, здатний читати китайською, зможе читати і класичною китайською мовою. Однак ця гіпотеза помилкова, оскільки сучасна китайська мова сама по собі є складною, коли класична китайська мова абсолютно неможлива. Наприклад, абзац класичною китайською можна прочитати якщо є можливість заздалегідь дізнатися, про що йде мова.

Вчений-китаїст В.А. Курдюмов(2005) виділяє кілька етапів формування веньянь:

1. До епохи Цинь (до III ст. до н.е.) — веньянь цього періоду в цілому відображає розмовну мову.

2. Епохи Цинь і Хань (до III ст. н.е.) — період становлення класичного веньянь.
3. Від епохи Північних і Південних династій до епохи Тан (VI - IX ст. н.е.) — період розвитку і перетворення веньянь як літературної мови письменників цих епох.
4. Після епохи Тан — кінець його розвитку як відображення реальної мови.
5. Епоха Юань і Мін — період поступового впровадження елементів байхуа в веньянь, в результаті чого поступово відбувається заміна класичної мови розмовною (Курдюмов, 2005, с. 86-87).

Веньянь безперервно функціонував протягом всієї історії Китаю, причому починаючи з епохи Сун паралельно існували дві літературні мови – веньянь і байхуа, які перебували в певному зв'язку з літературними жанрами. Вчені-лінгвісти вважають, що середньовічна філософська проза (гувень) і новела (чуаньці) писалися веньянем, тоді як для розповіді, драми і роману використовували мову байхуа. Таким чином, склалася ситуація своєрідної двомовності, що можна пояснити фактом існування веньянь, на відміну від байхуа, тільки в письмовій формі. В результаті виникло явище, при якому обидві мови безумовно взаємодіють між собою і впливають одна на іншу. Таке явище називається міжмовною інтерференцією. На початку 20 століття байхуа став єдиною літературною мовою, але це торкнулося в першу чергу художньої літератури, тоді як у багатьох сферах офіційної комунікації вплив веньянь зберігся і в наступні часи (Зограф, 2008, с. 124).

Стара літературна мова Китаю — веньянь, продовжує впливати на сучасну китайську літературну мову і до цього часу, але витoki дослідження веньяню сягають декількох століть. Веньянь формувався під впливом північних діалектів давньокитайської мови і в процесі свого розвитку зазнав певних змін. Веньянь проіснував аж до початку нашого століття як письмово-літературна мова Китаю та застосовувався в різних сферах людського життя: в науці, освіті, політиці, а також в оформленні ділових паперів та в творах художньої літератури. Веньянь був відірваний від живої розмовної мови і не відображав змін, що відбулися в ній за кілька століть. Не дивлячись на це, веньянь збагатив сучасну літературну мову значною кількістю явищ, що надають властиве лише йому стилістичне забарвлення.

Вивчення давньокитайської мови — веньянь виникло на основі вивчення матеріалів давньокитайської літератури. Дослідження проводилися в основному в напрямку фонетики китайської мови, згодом веньянь починають розглядати з боку деяких граматичних аспектів, з'являються перші роботи з граматики, які базувалися на так званних "порожніх словах", а саме (службові слова, займенники, деякі прислівники). Сучасні дослідження в цій сфері становлять різні інтерпретації системи, яка була встановлена раніше. В Європі описи китайської мови з'являються на початку 18 століття, довгий час в них не було чітко простежена різниця між веньянем та сучасною китайською мовою. Таку тенденцію можна помітити і в першій граматиці М.Я. Бічуріна(1838). У другій половині 19 століття існували теоретичні праці присвячені веньяню, одна з найважливіших — "Новий синтаксис китайської мови" С.Е.

Жюльєн(1890), а також детальна праця з граматики Г. Габелєнца "Граматика китайської мови" (Гаспаров Б.М, 1996 с. 24). В 1898 році в Китаї Ма Цзяньчжун вперше створив граматику, яка мала назву "Граматичний компендіум пана Ма" давньокитайської мови побудованою за схемою, прийнятою в європейському мовознавстві (Драгунов А.А, 1952, с.132). У своїй праці він брав шкільну граматику латинської мови як приклад, і приділив значну увагу значенню службових слів. Це є фактично першою ґрунтовною працею з граматики китайської мови, яка написано про мову веньянь мовою веньянь. Драгунов А.А вперше робить чіткий і широкий поділ на частини мови, виділяючи:

–шицзи, до яких включив іменники, займенники, прикметники, дієслова, числівники, прислівники;

–суйцзи, до яких включив сполучники, прийменники, вигуки та допоміжні морфеми. Він вперше підіймає найважливішу проблему наявності чи відсутності частин мови в китайській мові. Ма Цзяньчжун також досліджує систему закономірностей організації китайського речення та вводить поняття "членів речення". Проте, варто зазначити, що в праці були деякі неточності щодо визначення лінгвістичних термінів.

Переклади пам'яток з давньокитайської мови на європейські мови також сприяли дослідженню питань розвитку китайської мови. Так, наприклад, перекладами з веньяню займалися британський синолог Дж. Легг, французький перекладач та синолог Е. Шаванн (Щичко В. Ф, 2004, с. 17).

Усі слова давньокитайської мови перш за все діляться на дві основні групи, які в китайській мові називаються "повними словами" і "порожніми

словами" (такий звичайний переклад відповідних китайських термінів; правильніше було б перекладати їх як "реальні слова" і "уявні слова"). Перша група — це повнозначні слова, друга — службові слова і займенники. Число повнозначних слів практично необмежено; навпаки, порожніх слів порівняно небагато, вони можуть бути підраховані. У той самий час до числа порожніх слів належать найбільш вживані слова давньокитайської мови, тому і у звичайних текстах майже четверту частину або навіть третину всіх слів становлять порожні.

Службові слова і займенники в давньокитайській мові мають деякі загальні ознаки; і ті і інші іноді можуть бути позбавлені наголосу. Однак між ними є і суттєві відмінності. Займенники не позначають безпосередньо осіб або предмети. Вони отримують конкретне значення тільки в контексті, замінюючи назви згаданих раніше конкретних осіб або предметів; деякі з них (питальні займенники) замінюють назви осіб і предметів, ще не відомих, тому хто говорить. Службові ж слова взагалі не позначають самостійних предметів, дій, якостей, а слугують для зв'язку слів у реченні або для вираження додаткових граматичних значень, можуть додавати значення до основного лексичного значення слова (наприклад, значення часу або дієслова). Займенники, як і повнозначні слова, можуть виконувати в реченні різні функції, поєднуватися зі словами різних груп, іноді навіть вживатися самостійно як окреме неповне речення. Стосовно службових, слів кожне входить до складу дуже обмеженого числа граматичних конструкцій або навіть тільки однієї якої-небудь конструкції. Одні службові слова тоді стоять у кінці речення, інші — на

початку, треті можуть мати перед собою тільки іменник, четверті іноді передують дієслова. Між службовими і знаменними словами немає чітко окресленої межі (Ли Цзиньси, 1989, с. 81).

Критерій односкладовості та двоскладовості, з яким певною мірою пов'язують різницю веньянь і байхуа, тут застосувати неможливо, оскільки веньянь в ході свого розвитку насичувався двоскладовою словами і в цьому сенсі певною мірою перейшов в сучасну літературну мову. До таких повноправних одиниць сучасної літературної мови можна віднести стійкі словосполучення-фразеологізми з архаїчними за походженням компонентами. Зазвичай під фразеологізмами китаїсти розуміють головним чином так звані *чхенюї 成語*, тобто стійкі фразеологічні словосполучення (частіше чотирьох складові), побудовані за нормами давньокитайської мови, семантично монолітні з узагальнено-переносним значенням, що носять експресивний характер і функціонально є одним з членів речення. Фразеологічні словосполучення це дуже велика група, куди входять крилаті вислови, літературні кліше, трафарети, літературні цитати (так звані *дяньгу*) (Солнцев В. М, 1970, с. 54).

Значна частина розглянутих мовних засобів має книжкове забарвлення, однак постаючи як частина відповідних рівневих підсистем мови, входячи в системні відносини з іншими елементами цих систем, вони залучаються до процесів їх розвитку, у тому числі і в процесі перерозподілу стилістичного «навантаження». Наприклад, веньянізми, які мали книжкове забарвлення, через часте вживання і проникнення в розмовну мову, стають загальноновживаними, не

раз відзначалося проникнення в розмовну мову (тобто зниження рівня книжності) синтаксичних рамкових конструкцій зі службовими словами веньянь. Отже, розглянуті одиниці можна віднести до веньянізмів, лише, якщо брати за основу їх походження, а не сприйняття їх в рамках сучасної літературної норми. Носії мови, не знайомі з веньянем, в тому чи іншому обсязі, залежно від культурного рівня, їх розуміють і вживають відповідно до їх стилістичного значення. Саме тому в словниках вони подаються без стилістичних вказівок, що посилаються на їх архаїчний характер. До другої групи засобів, належать одиниці, що зустрічаються в письмовому вжитку, в літературній мові. Слід зазначити, що оскільки процес розвитку мови активно триває, межа літературної лексики, з боку веньянь продовжує залишатися відкритою: в літературі зустрічаються слова з веньяню, які ще не увійшли до відповідних синонімічних рядів літературної мови, що розглядається як система(с.54). В.А. Курдюмов(Курдюмов,2005, с.95) в своїй роботі підкреслює такі особливості, властиві класичній китайській мові веньянь:

1. Фактично всюди односкладовість лексичних одиниць.
2. Повна відсутність граматичних показників, які могли б бути ототожені з афіксами і, тим більше, з флексіями.
3. Досить скупий, але неоднорідний набір зовнішніх (аналітичних) граматичних показників.
4. Аморфна частиномовна приналежність ієрогліфів-слів.
5. Контекстуальна опора на часто вже не відтворений в тексті топік (тобто протягом тексту розуміються особи та предмети, які вводяться тільки один раз

на його початку, а потім дії і ознаки які ніби автоматично мають на увазі їх наявність).

6. Розмовний фонетичний і графічний вигляд слів, які б могли бути «однокореневі» або навіть формами одного слова (с. 90-91).

Також важливою рисою веньянь є неможливість при тлумаченні спертися на яке-небудь «словникове» значення ієрогліфа, оскільки реальне значення має виводитися на підставі як локального контексту, так і контексту рівня набагато вище одиничного твору (Зограф, 1990, с. 24).

Відомий російський філолог-китаїст Карапетьянц А.М. всі веньянізми ділить на два основних типи:

1. Лексика, що прийшла з веньянь (слова, в тому числі службові, фразеологізми).
2. Синтаксичні фігури – особливі синтаксичні конструкції, побудовані на лексичних та граматичних нормах мови веньянь (Карапетьянц, 2001, с. 432).

Чимало веньянізмів зустрічається і серед службових слів. Люй Шусян, видатний китайський лінгвіст, відносить до службових слів всі частини мови, крім визначних слів, тобто службовими словами є займенники, прийменники, сполучники, частки, прислівники. Вони нерідко поєднуються і взаємодіють з формальними словами з мови байхуа (Карапетьянц, 2001, с. 432).

Ми наведемо приклад службових слів, що поєднують елементи веньянь і байхуа.

而且 (érqiě) «але і», «до того ж»

宁可 (nìngkě) «краще вже»

然而 (rán'ér) «але», «проте»

与其 (yǔqí) «чому», «замість того, щоб»

由于 (yóuyú) «так як», «завдяки тому, що»

纵然 (zòngrán) «нехай», «навіть», «якби навіть».

Важливим положенням для пропонованого дослідження є те, що веньянем можна писати, з нього можна перекладати, його можна читати, однак без гарантії, що читання співпаде з читанням періоду написання тієї чи іншої письмової пам'ятки. Але здогад, що веньянь дійсно міг виступати в якості реальної розмовної мови, викликає великі сумніви. При цьому веньянь одного періоду може відрізнятися від веньяню іншого періоду, а багато літературних текстів після 14 століття починають представляти собою не що інше, як сильно «веньянізований» байхуа (Зограф, 2008, с. 15)

Необхідно вказати на те, що елементи веньянь і зараз поширені в письмовій та офіційній мові в континентальному Китаї, а тайвансько-гонконгський гоюй (кит. 国语 guóyǔ) в письмовій формі до сьогодні досить еkleктично поєднує в різних пропорціях риси веньянь і байхуа. Фрази «сучасним веньянем» конструюються для створення оголошень, вивісок тощо (Курдюмов, 2005, с. 96). Наприклад:

非工免进(fēi gōng miǎnjìn) — вхід тільки для службовців

勿许此行(wù xǔ cǐ xíng) — прохід заборонено

母子停车口(mǔzǐ tíngchēkǒu) — вихід на посадку для жінок з дітьми

Особливо важливо звернути увагу на те, що граматична, лексична і стилістична неоднорідність текстів веньянем пояснюється тим, що вона

відображала тільки реальну мову, яка змінювалася з плином часу (Курдюмов, 2005, с. 96). Радянські мовознавці приділяли увагу сучасній китайській мові, матеріали давньокитайської мови використовувалися лише для порівняння та пояснення деяких явищ у сучасній китайській мові, які прийшли з веньяню.

В нашому дослідженні ми вирішили показати, які структурні відмінності двох форм китайської мова, а саме у веньянь та байхуа.

1.2. Структурні відмінності двох форм китайської мови: веньянь та байхуа

Службові слова мови веньянь, як правило, багатозначні, однак пропонована робота зовсім не претендує на вичерпне висвітлення поставленої проблеми, тому наведемо лише деякі приклади значень окремих елементів мови веньянь, що збереглися в мові й донині, при цьому детально зупинятися на їх сучасному значенні буде зайвим. Виходячи з цього, обмежимося простим перерахунком деяких сучасних слів, до складу яких входить цікавий нам архаїзм. Але спершу варто визначити ключові моменти, необхідні для подальшого дослідження (Гуревич&Зограф, 1984, с.7-10).

吾 *wú* = 予 *yú* = 余 *yú* я

汝 *rǔ* = 而 *ér* = 子 *zǐ* ти

其 *qí* = 之 *zhī* він, вона

此 *cǐ* = 斯 *sī* це, цей

何 *hé* = 奚 *xí* = 胡 *hú* що? який?

皆 *jiē* = 都 *dōu*

矣 *yǐ* кінцева частка, виражає завершеність дії (\approx 了 *le*)

乎 *hū* кінцева частка, означає питання (\approx 吗 *má*)

耳 *ěr* кінцева обмежувальна частка із значенням «і тільки»

亦 *yì* частка, що означає риторичне питання «хіба не ...?»

У своїй книзі І.Т. Зограф «Официальный вэньянь» (Зограф, 1990) наводить такі приклади:

1) 者 *zhě* — той, хто; те, що

言归者死。 *yánguī zhě sǐ* Той, хто заговорить про повернення, - помре.

Сучасна китайська мова: 记者 *jìzhě* журналіст, 后者 *hòuzhě* останнє (з двох названих)

2) 或 *huò* — дехто, хтось

或问儒者曰。 *huòwènrúzhěyuē* Хтось спитав у конфуціанця.

Сучасна китайська мова: 或许 *huòxǔ* мабуть, 或者 *huòzhě* або

3) 也 *yě* — бути (стоїть в кінці речення)

子固非鱼也。 *zǐgùfēiyúyě* Ти точно не риба.

Сучасна китайська мова: 也 *yě* прислівник також; 也许 *yěxǔ* може бути

4) 而 *ér* — ти, твій

余知而无罪也。 *yúzhīérwúzuì* Я знаю, що ти не винен.

-а, але, та

故其国富而宾强。 *gùqíguófùérbīnqiáng* Тому його країна багата, а військо можуть.

Сучасна китайська мова: 而且 *érqiě* крім того, до того ж; 从而 *cóng'ér* отже, таким чином

5) 如 *rú* =若 *ruò* — якщо

王如知此。 *wáng rú zhī cǐ* Якщо князь це розуміє.

як, наче

君子力如牛。 *jūn zǐ lì rú niú* Сила в благородного чоловіка як у вола.

-в конструкції А 不如 *bù rú* В — поступатися при порівнянні

吾不如子之贤。 *wú bù rú zǐ zhī xián* Я не такий мудрий, як ви.

Сучасна китайська мова: 如果 *rúguǒ* якщо; 与其 *yǔ qí*。。。不如 *bù rú* /不若 *bù ruò* чим..., краще...

6) 莫 *mò* — ніхто, ніщо

法莫如一而固。 *fǎ mò rú yī ér gù* Найкращий закон – єдиний та міцний.

Сучасна китайська мова: 莫过于 *mò guò yú* немає нічого краще за; 莫非 *mò fēi* невже?

7) 之 *zhī* — це, цей

之二虫又何知。 *zhī èr chóng yú hé zhī* Ці два черв'яки – що вони розуміють.

-піти

清旦。衣冠而之市。 *qīng dàn yī guān ér zhī shì* Рано вранці (він) вдягнувся, надів шапку та пішов на базар.

-означальна частка, =的 *de*

此天下之大患也。 *cǐ tiān xià zhī dà huàn yě* Це велике лихо для Піднебесної.

Сучасна китайська мова: 帝国之国家 *dìguó zhī guójiā* імперіалістичні держави, 百分之 процент, 三分之二 дві третіх, 四大发明之一 одне з чотирьох великих винаходів

8) 凡 *fán*— будь-який, кожен, всі

凡今之人。莫如兄弟。 *fán jīn zhī rén mòrú xiōngdì* Зараз жоден з людей не зрівняється з братами.

Сучасна китайська мова: 凡是 *fánshì* всі, все; 凡人 *fánrén* пересічна людина

9) 至 *zhì* — прийти

-досконалий

贤者必取至言矣。 *xián zhě bì qǔ zhìyán yǐ* Мудрець обов'язково обере досконалі слова.

-надзвичайно, дуже, най-...

罪至重而刑至轻。 *zuì zhì zhòng ér xíng zhì qīng* Злочини найтяжчі, а покарання найлегші.

-щодо

至攘人犬者。 *zhì rǎng rén quǎn zhě* Щодо того, хто вкрав собаку в іншої людини.

Сучасна китайська мова: 至少 *zhìshǎo* мінімум, принаймні; 至关 *zhìguān* дуже; 至于 *zhìyú* щодо; 至今 *zhìjīn* до сих пір, досі

10) 乃 *nǎi* = 即 *jí* — тоді; оформлює тимчасову логічну послідовність дій

劳动, 乃知人生之乐。 *láodòng, nǎi zhī rénshēng zhī lè* Коли працюєш, тоді й пізнаєш радість людського життя.

- виявляється, що

相追之。乃其夫也 *xiāng zhuī zhī nǎi qí fū yě* Міністр побіг за ним. Виявилось, що це був його батько.

Сучасна китайська мова: 乃至 *nǎizhì* аж до того, що; 乃是 *nǎishì* саме так; 即刻 *jíkè* одразу, враз. (Зограф, 1990).

У цілому, якщо порівнювати значення сучасної і стародавньої китайської мови, то, незважаючи на існуючі відмінності, багато в чому вони збігаються.

Відомий російський вчений-мовознавець В.А. Курдюмов(2005) виділяє такі основні риси граматики веньянь:

1. Фактично постійна односкладовість лексичних одиниць. Класична китайська мова відрізняється лаконічністю — текст веньянем містить приблизно вдвічі менше ієрогліфів, ніж той самий текст сучасною китайською мовою. Цьому сприяє те, що в веньянь переважають односкладові слова (записуються одним ієрогліфом), а в сучасній китайській мові — двоскладові (записуються двома ієрогліфами).

2. Гранично широкий діапазон «лексичного» і «граматичного» значення, що локалізуються тільки в контексті, завдяки чому можуть виникати неоднозначні тлумачення і переклади древніх текстів.

3. Гнучка частиномовна приналежність слів-ієрогліфів, наприклад:

- 孔子贤之(*kǒngzǐ xián zhī*) Конфуцій вважав його мудрим (贤 *xián* «Мудрий»);
- 子不子(*zǐ bù zǐ*) Діти (子 *zǐ*) не ведуть себе як личить дітям (子 *zǐ*);
- 子曰君子不器 (*zǐ yuē jūnzǐ bù qì*) Учитель сказав: «Шляхетний чоловік не повинен уподібнюватися знаряддю» (器 *qì*).

4. Опора на контекст, що дозволяє уникнути зайвих прономіналізацій (вживання займенників), часте невживання підметів взагалі:

迈迈时运穆穆良朝 (*mài mài shíyùn mù mù liáng cháo*)

袭我春服薄言东郊 (*xí wǒ chūn fú báo yán dōng jiāo*)

«Чотири пори року невпинно змінюють один одного, і настає прекрасна пора, коли життя починає вирувати. Одягну мій весняний одяг і вийду в східне передмістя» (11);

5. Топіковий характер речень тобто позицію підмета займає будь-яке слово, яке повинно бути актуалізоване як те, про що йдеться, незалежно від того, чи є воно «суб'єктом», «об'єктом», «адресатом», позначенням місця, наприклад:

借者无不借给 (*jiè zhě wú bù jiè gěi*) «Ніколи не відмовляв тим, хто просив взяти її в борг»;

其闻之者吾杀之矣 (*qí wén zhī zhě wú shā zhī yǐ*) «А того, хто дізнався про це, я вбив».

6. Відсутність розділових знаків.

7. Відсутність аффіксації (Курдюмов, 2005, с. 95-97).

Сформувавшись на основі синтаксичних та морфологічних норм давньокитайської мови, веньянь тим не менш не так суворо й регулярно дотримується своїх правил. Веньянь не має чіткої хронологічної віднесеності, неоднорідний за складом, в його граматичній системі одночасно функціонують службові слова, що відносяться до різних періодів давньокитайської мови. Та хоча, завдяки своїй сталій структурі та відсутності гнучкості, веньянь мало

схильний до модернізації, тим не менш байхуа поступово починає істотно впливати на нього (Карапетьянц, 2001, с. 206).

Таким чином, можемо дійти висновку, що граматичні зміни давньої мови веньянь суттєво відрізняються від байхуа, але все ж таки давня мова все ще “жива” і до сьогодні використовується в сучасній китайській мові.

1.3. Еволюція граматичної системи класичної мови веньянь

При зверненні до веньянь після вивчення путунхуа перш за все впадають в ко граматичні відмінності. Однак під час дискусії про методику викладання було визначено, що веньянь від байхуа відрізняється, перш за все, лексикою. Дійсно, лексика веньянь відрізняється від лексики байхуа. Але все ж таки переважна кількість лексики сучасної китайської мови беруть своє походження від веньяню. Певні слова, які широко вживаються в байхуа, у веньяні мають інші значення, а замість деяких поширених в байхуа розмовних слів, у веньянь застосовуються зовсім інші (Щичко, Радус & Абдрахимов, 2015).

Наприклад:

- «їдальня» — 食堂 (*shítáng*), а не 吃堂 (*chītáng*);
- «короткозорість» — 近視眼 (*jìnshìyǎn*), а не 近看眼 (*jìnkànyǎn*) (с. 13-14).

Суттєва відмінність полягає в тому, що переважна більшість лексичних одиниць веньянь, на відміну від байхуа, односкладова і записується одним ієрогліфом. У байхуа знання значення ієрогліфів дозволяє в більшості випадків реконструювати значення їх поєднання. У текстах веньянь кожен ієрогліф - це

самостійна одиниця. Таким чином, слова веньянь односкладові і записуються одним ієрогліфом, хоча це і кілька специфічні слова. У веньянь зустрічаються стійкі поєднання ієрогліфів зі спеціальними значеннями (с. 14).

Наприклад:

- 天子 (*tiānzǐ*) «Син Неба- імператор»;
- 君子 (*jūnzi*) «шляхетний чоловік» (букв. «син правителя»);
- 天下 (*tiānxià*) «Піднебесна» (с. 14).

Слова веньянь не мають ні форм, ні виду, ні числа: адже, якщо слово дорівнює складу, показники приналежності в таких категоріях в ньому «не вміщуються». В іменній функції слово веньяня насамперед позначає або сукупність однорідних предметів, або щось незлічуване (с. 14).

Наприклад:

- 人 (*rén*) «люди»;
- 天 (*tiān*) «небо», «природа» (с. 14).

Для мов ізольованого типу, до яких відноситься китайська мова, характерна відсутність морфології в традиційному розумінні цього слова, тому основним засобом вираження граматичних відносин, крім порядку слів, є службові слова.

Саме службові слова зазнають від епохи до епохи найбільших змін, знаходячись у граматичній системі мови, вони в першу чергу демонструють специфіку мови різних періодів її історії. У пропонованій роботі ми будемо розглядати відмінності в граматичній побудові веньяню найпізнішої епохи та сучасного байхуа. У нашому дослідженні відображаються граматичні

відмінності між веньянь і байхуа. У статті І.Т. Зограф «Веньянь і байхуа: взаємодія двох форм ізолюючої мови»(Зограф,2008, с.142) представляються основні синтаксичні конструкції, які абсолютно по-різному будуються в кожній з двох літературних форм (веньянь і байхуа) китайської мови. І.Т. Зограф наводить такі приклади:

1) У реченні із запереченням додаток, виражений особовим займенником, стоїть після заперечення та перед присудком.

吾初不之信。 *wú chū bù zhī xìn* Спочатку я не повірив цьому.

Байхуа: 我先不相信这是真的 *wǒ xiān bù xiāngxìn zhè shì zhēn de*

2) Додаток, виражений питальним займенником, стоїть перед присудком.

此又何说? *cǐ yòu hé shuō* ? Що тут скажеш?

Байхуа: 这里到底可以说什么呢? *zhèlǐ dàodǐ kěyǐ shuō shénme ne?*

3) Порівняння виражається за допомогою службового слова 于 *yú*

尚有一层为中国优于他国之处。 *shàng yǒuyī céng wéi zhōngguó yōu yú tāguó zhī chù*

Є ще один пункт, згідно з яким Китай знаходиться в кращому положенні, ніж інші країни.

Байхуа: 另外一方面中国比其他国家优秀。 *lìngwài yī fāngmiàn zhōngguó bǐ qítā guójiā yōuxiù*

4) Відношення пасивної форми можуть бути виражені двома способами :

为 *wéi*。 。 。 所 *suǒ*

社会革命为全球所提倡。 *shèhuì géming wèi quánqiú suǒ tíchàng*

Вся земна куля радіє за соціальну революцію.

Ця конструкція в незмінному вигляді зберіглася в байхуа як повний еквівалент 被 bèi。所 suǒ .

або

(见 jiàn)。于 yú

上所谓文明之进化成于三系之人。 *shàng suǒwèi wénmíng zhī jìn huà chéng yú sān xī zhī rén*

Прогрес культури, про який йшлося раніше, був створений людьми трьох категорій.

Байхуа: 上述的文明进步是被三个等级的人所造成的。 *shàngshù de wénmíng jìnbù shì bèi sān gè děngjí de rén suǒ zàochéng de.*

5) У веньяні прийменники можуть мінятися місцями зі своїми додатками, утворюючи зворотній порядок слів : додаток + прийменник, тоді як в байхуа завжди: прийменник + додаток.

欲穷天地万物何由而成者众矣 *yù qióng tiāndì wànwù hé yóu ér chéng zhě zhòng yǐ*

Було дуже багато (вчених), які прагнули зрозуміти, звідки взявся Всесвіт.

竭力弄清宇宙万物由于什么原因而产生的科学家挺多了 *jiélì nòng qīng yǔzhòu wànwù yóuyú shénme yuányīn ér chǎnshēng de kēxuéjiā tǐng duōle*

6) У веньяні відсутні рахівні слова для предметів.

7) Рахунок дій у веньяні виражається позицією числівника перед дієсловом.

В байхуа для цього існують спеціальні придієслівні рахівні слова (回 *huí*, 次 *cì*, 趟 *tàng*, 遍 *biàn* та ін.) (с.142).

Розглянемо «давньокитайське» походження деяких службових слів сучасної китайської мови, а також подібності та відмінності у їх вживанні.

Переважає кількість службових слів сучасної китайської мови походить від мови веньянь. Найчастіше вони зберігають своє традиційне значення, набуваючи при цьому низку нових граматичних функцій. Це свідчить про те, що процес архаїзації може проходити у мові по-різному, існують різні етапи та форми архаїзації мовних одиниць, які не обов'язково зводяться тільки до відмирання цього слова, інакше кажучи, сполучаючись з іншими морфемами, архаїзм может отримати в мові «нове життя». З іншого боку, існують випадки, коли службові слова з веньянь потрапляли в байхуа у своєму первинному вигляді, тобто їм вдалося не просто вижити, а й успішно асимілювати в новому мовному середовищі. Назвемо хоча б 如何 *rúhé* як, яким чином? та 如此 *rúcǐ* так, таким чином; сполучники, що виражають сурядний зв'язок 与 *yǔ* та 及 *jí*; заперечення 无 *wú* та 非 *fēi*, широко використовуються в сучасній китайській мові й зустрічаються нами в таких сполученнях, як 无法=没有办法 і 并非=并不 і багатьох інших (Завьялова, 2010, с. 112).

Зважаючи на все вище зазначене, можна зробити висновок, китайська мова на сучасному етапі це не лише сучасна лексика і синтаксичні конструкції, а й слова та вирази з веньяню, які виконують різні стилістичні, граматичні та лексичні функції в китайських текстах.

Висновки до Розділу I

Проаналізувавши роботи зарубіжних вчених можна зробити висновок, що при заміні веньянь на байхуа виявлялась і виявляється серйозна протидія, оскільки це означало б відмову від культурної спадщини, яка накопичилась за кілька тисяч років. Слід також зазначити, що і на сьогодні проникнення двох форм ізолюючої мови одна в іншу, внаслідок їх взаємного збагачення, продовжує простежуватися як в художній літературі, так і в багатьох сферах офіційної комунікації. У КНР кількість книг з китайської філології та історії, що видаються веньянем, стає дедалі більше. Перевидаються навіть переклади європейських книг веньянем, виконані на рубежі нинішнього століття. Мовою байхуа доведеться писати ще не одну сотню років, перш ніж книги нею перестануть тонути в морі текстів класичною літературною мовою. Також необхідно звернути увагу на те, що найсучасніші тексти, і перш за все художні і публіцистичні, без застосування властивих веньянь структурних і стилістичних особливостей і взятих з веньянь виразах виглядають неповними і невиразними.

Внаслідок вивчення різних джерел ми прийшли до висновку, що суттєва відмінність між веньянь і байхуа полягає в тому, що переважна більшість лексичних одиниць веньянь, на відміну від байхуа, односкладова і записується одним ієрогліфом. У байхуа знання значення ієрогліфів дозволяє в більшості випадків реконструювати значення їх поєднання. Проте, в тексті веньянь кожен ієрогліф є самостійною одиницею. Таким чином, слова веньянь односкладові і записуються одним ієрогліфом, хоча це і дещо специфічні слова. Незважаючи

на те, що класичний веньянь відрізняється від нині прийнятого байхуа, проте в сучасній китайській мові його елементи широко використовуються як в письмовому, так і в усному мовленні.

РОЗДІЛ II. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАГМАТИЧНИХ ФУНКЦІЙ ВЕНЯНІЗМІВ У КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

2.1 Дослідження політичного дискурсу у сучасній лінгвістиці

Питання політичного дискурсу в лінгвістиці досліджують порівняно недавно. Проте й досі не існує узгодженості щодо розуміння політичного дискурсу. Інтерес до вивчення цього питання виявляють представники різних професій і різних наукових дисциплін.

Поняття “ дискурс ” дуже багатозначне . Воно походить від латинського слова *discursus*, що буквально означає “біг у різних напрямках”. Поступово термін набуває величезної кількості різноманітних значень.(А.Б. Романюк & А.В. Заяць, 2012, с. 201)

Політологія концентрує увагу на мисленні політиків та їх схильності до маніпулювання свідомістю електорату, а лінгвістика цікавиться мовною поведінкою політиків, механізмами створення політичних текстів різних алюзивних стратегій. Як наслідок, виникла нова галузь дослідження цієї сфери —політична лінгвістика. Це поняття зустрічається у працях Л.Б. Нагорної (Нагорна, 2005), Н.М. і Л.М. Мухарямових (Мухарямов,2002) та інших.

Політичний дискурс розглядається лінгвістами як об’єкт лінгвокультурологічного вивчення, як вторинна мовна підсистема з функціями, словником та комунікативним впливом. У політичному дискурсі

репрезентується майже весь комплекс взаємозв'язків між людиною та суспільством, його аналіз передбачає, передусім, дослідження текстів у сукупності з екстралінгвальними чинниками та показує, як у різних мовних колективах моделюються культурні цінності, як пропагується соціальний порядок, які елементи мовної картини світу лишаються поза межами свідомих мовленнєвих стратегій мовців, як формується концептуальна картина світу, властива кожному мовному колективові. Цілями політичного дискурсу можуть бути: досягнення суспільної згоди, прийняття й обґрунтування політичних і соціально-ідеологічних стратегій, підтримка або руйнування позицій, нав'язування тієї або іншої ідеологічної орієнтації масовій свідомості та інше.

Основними функціями політичного дискурсу є:

- маніпулятивна;
- функція переконання;
- інформативна;
- аргументативна;
- створення переконливої картини кращого майбутнього. (Романюк & Зяць, 2012, с. 202).

За тематичним критерієм, політичний дискурс завжди має зв'язок з політичними заходами, політичними ідеями та політичними стосунками. Загалом політика й ідеологія не можуть бути нейтральними до мови як найрепрезентативнішої ознаки людського суспільства, тому що не можуть існувати незалежно від людей, людської спільноти.

Репрезентуючи собою сукупність ідей, які виражають зацікавлення, мету і завдання відповідних класів, політика опрацьовується на ґрунті накопиченого мисленнєвого матеріалу й активно впливає на суспільство, пришвидшуючи або гальмуючи його розвиток. Політика народжується, розвивається в суспільстві, у процесі діяльності людей, за своєю природою вона відображається у мові, тому що людське суспільство, перебіг його життя не можуть існувати поза мовою (Загнітко, 2007, с.5)

Відомий дослідник дискурсу Т. ван Дейк зазначає, що термін «дискурс» може вживатись у таких значеннях:

- дискурс у широкому розумінні може бути письмовим, мовленнєвим, а також мати вербальну та невербальну складову;
- дискурс у вузькому значенні дослідник визначає як письмовий чи мовленнєвий вербальний продукт комунікативної дії;
- дискурс як конкретна розмова завжди пов'язаний з конкретними умовами та контекстом;
- дискурс як тип розмови пов'язаний з типами вербальної продукції, а не з конкретними комунікативними діями;
- дискурс як жанр, а саме, науковий дискурс, політичний дискурс, і т. д. ;
- дискурс як узагальнене уявлення про певний історичний період, культуру, спільноту.

На сучасному етапі лінгвістичних досліджень даного феномену науковцями пропонуються різні підходи до тлумачення поняття «дискурс». (Дейк, 1989, с. 147)

У нашій роботі ми схилиємося до визначення дискурсу Н. Д. Арутюнової, за якою «дискурс — це зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними — прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами; це текст, що узятий у подієвому аспекті; це мовлення, яке розглядається як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей та механізмах їх свідомості (когнітивних процесах)». Дискурс — це мовлення, що «занурене у життя», де сам дискурс вплітається у міжособистісне спілкування. (Арутюнова, 1990, с. 137)

Підтвердити той факт, що політичний дискурс не обмежується суто діалогічним мовленням комунікантів, нам допоможе виокремлення дослідницею Н.В. Кондратенко форм політичного дискурсу залежно від формальних, комунікативних, інтенціональних та інших чинників. Вона вирізняє політичний дискурс за формою: усний та писемний; за чинником мовця: прямий та опосередкований; за метою: інформативний, спонукальний, іміджевий, мотиваційний, експресивний; за чинником адресата: особисто та масово адресований; за сферою функціонування: телевізійний, газетно-журнальний, радіо-, рекламний, PR (Кондратенко Н. В., 2007, с.156)

До цього типу, на думку О. Ковальової, доцільно додати політичний дискурс, що функціонує у мережі Інтернет, а також можна виокремити види політичного дискурсу за типом комунікативної взаємодії: агональний (конфліктний), наприклад, дебати, та гармонізуючий (кооперативний), наприклад, новорічне вітання президента (Ковальова, 2020, с. 104). Щодо жанрової специфіки політичного дискурсу, то тут слід зазначити, що це

питання зараз перебуває на стадії активної розробки. Однак у розвідці О. Шейгал репрезентовано польовий підхід до жанрового поділу. Авторка виділяє інституційні жанри як первинні (ті, що походять від політиків та реалізують політичний дискурс у «чистому» вигляді), та неінституційні жанри як вторинні (ті, що походять не від самих політиків, а є певною інтерпретацією їхнього дискурсу). До первинних жанрів дослідниця відносить ті, що повною мірою реалізують основну інтенцію цього дискурсу — боротьбу за владу: дебати, публічна промова політика, гасла. Периферійні жанри перебувають на стику з іншими дискурсами, мають респонсивний характер і є реакцією на дії політиків у первинних жанрах. До них належать інтерв'ю, мемуари політиків, аналітичні статті, графіті, а також сміхові жанри (політична карикатура, пародія, анекдот) (Шейгал, 2000, с. 396)

Отже, все що сказано вище дає нам можливість зробити висновки про те, що політичний дискурс активно досліджується в лінгвістиці і не тільки. Політичний дискурс має свої особливості, основними його компонентами є:

- текст в усній або письмовій формі,
- контекст а саме : мета, обставина, час та спосіб утворення
- адресант
- адресат

Умовами функціонування політичного дискурсу є саме взаємодія адресанта й адресата, а також взаємодія зовнішніх чинників його утворення. Як ми виявили в нашій роботі, найважливішими характеристиками політичного дискурсу є риторичність, емоційність, маніпулятивність, динамічність, та

ритуальність. Загалом, прийнято вважати, що до політичного дискурсу відносяться не тільки тексти політичних діячів, а й дискурс журналістів, експертів, виборців тощо. Основною функцією його є боротьба за владу. Підпорядковані й інші функції, а саме інформаційна, агітаційна, консолідаційна, функція впливу. Політичний дискурс в лінгвістиці, а також як і мовленнєвий аспект вимагає ґрунтовного дослідження, тому що його складники постають дієвим засобом політичного впливу.

2.2. Особливості політичного дискурсу сучасної китайської мови

Взаємозв'язки між політикою і мовою являють актуальну проблему, яку не можна ігнорувати. Саме за допомогою мови політичні діячі можуть донести свої думки, використовуючи певну лексику, сталі вирази, кліше, які притаманні тій чи іншій країні, залежно від її історичних реалій і традицій. Дослідження політичної мови в Європі і США ведуться вже досить давно. Що стосується Китаю, то тут дослідження мови політики почалося в кінці ХХ ст. і досягло широкого розвитку в першому десятилітті ХХІ ст.

При аналізі політичної мови фахівці виявляють, яким чином політичні діячі використовують мову для досягнення своїх політичних цілей, а також як суспільство сприймає політиків на основі їх мовленнєвих (мовних) характеристик. Це відрізняє аналіз політичної мови від інших мовних досліджень, адже при його проведенні розглядається не тільки використання

мови, а й її сприйняття. Зазвичай, подібні дослідження проводяться в перспективі дискурс-аналізу.

Принциповою особливістю поняття дискурсу загалом, і політичного дискурсу зокрема, полягає в тому, що при всій важливості мовних аспектів політики, вона не зводиться лише до мовленнєвих актів. Дебати, процедури, і церемонії є насиченими символікою, сенсом. Всі вони базуються на певних знаках. Ці знаки використовуються свідомо і систематично. Тому дискурс охоплює всю символічну діяльність політиків і громадян (Соловьев, 2012, с. 73).

У зв'язку з тим, що матеріалом дослідження є саме промови політичних діячів, тому давайте розглянемо промови як окремий вид політичного дискурсу. Політична промова є найбільш прототипним жанром політичного дискурсу, це публічний виступ, який є ефективним засобом для одержання визнання та демонстрації лідерства. Політичні промови майже завжди є гостро публіцистичними, тому що в них є ствердження якоїсь ідеї, погляду, напрямку, ідеологічної позиції, а це неминуче означає відсторонення інших поглядів, якщо навіть вони й не називаються. Вираження ідейної позиції, особливо на великий загаль слухачів, завжди потребує пафосу, який може виражатися по-різному: вдалим перифразами, порівняннями і зіставленнями, епітетами й метафорами, морально-етичними антитезами, ствердними запереченнями; повторенням певних ідеологем; гіперболами, акцентуванням окремих слів і виразів, влучних у будь-якій ситуації, оказіональним новоутворенням, аритмічним синтаксисом, експресивним тонуванням, адже, попередньо підготовлена і написана політична промова завжди має бути розрахована на

живе виголошення. Як правило, політична промова вдається тоді, коли вона не прочитана і навіть не проголошена, а з розумом проголошена (Шейгал, 2000, с. 21).

Під час дослідження структури і змісту політичної промови можна скористатися сучасними лінгвістичними теоріями, що пропонують різноманітні ознаки виокремлення жанру. Т. В. Шмельова до структурного складу відносить комунікативну мету, модель автора, концепцію адресованості, зміст події, чинники комунікативного минулого й майбутнього, а також і мовне оформлення (Шмелев, 1973, с. 22). Інша дослідниця, О. А. Земська (1993), жанротворчими критеріями вважає характер комунікації (офіційний / неофіційний), вид комунікації (особистісна / публічна), мету, кількість учасників, типову концепцію адресата (рівноправні / підлеглі, жінка / чоловік), звернення до адресата або його відсутність, активність чи пасивність адресата, (с. 205). О. Й. Шейгал (2000). вважає однією з найважливіших ознак, що дає підстави для віднесення тієї чи тієї політичної промови до певного жанру, характер основної інтенції (с. 25).

Що стосується політичних промов як частини політичного дискурсу, неможливо не виділити низку їх особливостей, а саме:

- наближеність до художнього стилю, яка виникає за рахунок використання у промові риторичних прийомів, таких як алюзія, метафора, іронія, інверсія тощо. Це допомагає домогтися чіткої аргументації, ясності і точності політичного повідомлення;

- використання політичної, економічної термінології;

- висловлення оцінки, пояснення окремих явищ, коментарів тощо;
- точність у викладенні фактів, наприклад цитування документів, політичних програм тощо;
- на фонетичному рівні можна відзначити уповільнений темп мовлення, посилена гучність голосу, використання логічних пауз (Гаджиев, 1997, с. 252).

Що стосується особливостей промов китайських політиків, існує низка радянських та китайських вчених, які займалися дослідженням цього питання. А. П. Чудінов (2012) в структурі політичної промови, окрім політичної термінології виділяє такий шар лексики, як ідеологеми, що є «словом, в значення якого входить ідеологічний компонент». Прикладом ідеогемі може слугувати 小康社会 *xiǎokāng shèhuì* — середньозаможне суспільство. Одночасно визнається і той факт, що різниця між першою групою лексики (політичними термінами) і даною групою слів-ідеологем досить-таки розмита (с. 92). Наступною складовою частиною політичної промови з точки зору мовних компонентів є референтні знаки (Шейгал, 2000, с. 145), або соціологеми (Воробьева, 2000, с. 54), — терміни і номенклатурні назви федеральної і місцевої системи політичного управління суспільством: державно-виконавча влада, соціально-політичні інститути та їх структура(с.54). Позначенням номенклатурного типу називають поняття, важливі для суспільного життя, які відображають особливості соціального устрою, притаманні державам з різними політичними структурами, державним та адміністративним устроєм. Наприклад: 中国特色社会主义 *zhōngguó tèsè de shèhuì zhǔyì* — соціалізм з китайською

специфікою, 中国共产党 *zhōngguó gòngchǎndǎng* — Комуністична партія Китаю, 中国主席 *zhōngguó zhǔxí* — Голова КНР тощо (с. 54).

Політична мова абсолютно будь-якої держави наповнена символами, які мають безпосередній зв'язок з далеким минулим. І чим багатша культурна спадщина та історичні традиції країни, тим складніше буде зрозуміти сенс перекладеного тексту. Політичні цілі певної епохи потребують нових аргументів, тому розширення рамок «давнини» безперервно триває. З цього можна зробити висновок, що «давнина» є невід'ємною частиною політичної культури і служить основою для інституту політичної традиції. Не будемо забувати, що «давнина» пов'язана з «історією», а історія Китаю, як відомо, є дуже давньою. Однак, хоча Китай і є носієм найдавнішої історичної та літературної традиції, спеціалісти зазначають, що в сучасній політичній метафориці країн Заходу і Сходу присутні спільні риси, хоча цивілізаційному простору Сходу і є притаманною істотна метафорична своєрідність (Wang, 2011, с.9-12). Багато з них набули символічного значення і перетворилися в загальні назви.

Керівництво КНР шукає нові підходи до розвитку китайського суспільства, використовуючи в якості основи традиційні принципи культури. Конфуціанські цінності органічно інтегруються в сучасний внутрішньополітичний процес, виступаючи надійним гарантом стабільності та консолідації суспільства, оскільки характерна риса конфуціанства — здатність органічно пристосовуватися до змін епохи. Це закладає міцний фундамент для

наступності традиційної культурної доктрини, що грає важливу роль в історії політичної влади Китаю.

Яскравими прикладами слугують такі традиційні сентенції, як 以人为本 (*yǐrénwéiběn*) — «розглядати людину як корінь всього»; 天下为公 (*tiānxià wèi gōng*) — «Піднебесна є загальним надбанням». Ідейно- філософською основою створення сприятливого образу Китаю виступає ідеологія конфуціанського гуманізму, толерантності та миролюбності. Конфуціанські цитати, наприклад такі як 一 所不欲，勿施于人 (*yī suǒ bù yù, wù shī yú rén*) — «Не роби іншим того, чого собі не бажаєш» широко використовуються й у зовнішньополітичних відносинах. Найважливішими із них є 和谐 (*héxié*) — гармонія, а також «гармонійне суспільство», «гармонійна культура», «гармонійний світ». Поняття «гармонія» завжди залишалося одним із ключових складових культури Китаю. Ціла низка стійких виразів становить культурно-філософську концепцію гармонії в китайському трактуванні: 和为贵 (*hé wéi guì*) — гармонія як цінність, 太和 (*tài hé*) — велика гармонія, 万物和谐 (*wànwù héxié*) — гармонія в єдності, 天人合 (*tiān rén hé*) — єдність Неба і людини та інші. Загалом, принцип співіснування та спільного розвитку, що бере початок у давнині, має помітний вплив на термінологічне оформлення сучасних внутрішньополітичних і зовнішньополітичних концепцій. За словами, Генерального секретаря ЦК КПК Цзян Цземіня, конфуціанська ідея «гармонії без уніфікації», згідно з якою гармонія вважається вищою цінністю, — це основа політики «гармонійної культури» (刘晓梅, 2005).

Концепція «гармонійного світу» послужила фундаментом для ще одного поняття, яке активно фігурує в політичному дискурсі КНР. Йде мова про поняття «китайська мрія» і супутню йому тезу про відродження китайської нації. Термін 中国梦 (*zhōngguó mèng*) — «китайська мрія» отримав статус головної офіційної ідеологеми на найближчі роки. У своєму першому виступі після обрання на пост Голови КНР Сі Цзіньпін заявив: «Китайський дух зближує нас і допомагає будувати нашу країну, щоб створити "китайську мрію", нам необхідно об'єднати всі сили Китаю, і поки ми єдині, ми можемо розділити плоди реалізації цієї мрії» (Wang, 2011, с 9-12).

Запропонована головою КНР Сі Цзіньпіном «китайська мрія» про реалізацію великого відродження китайської нації викликала бурхливий відгук у країні і за кордоном. «Китайська мрія» — це, по суті, багата і могутня держава, національне відродження, щасливий народ (王翊, 2007).

Дослідження та вивчення політичної мови сучасних китайських лідерів має також враховувати такі аспекти, як культурно-історична спадщина, етнографічні та психологічні особливостей Китайської нації. Беручи до уваги стилістичні особливості китайськомовних промов, які крім того, що є засобом трансляції загального політичного курсу, також відображають позицію керівництва країни з певних нагальних питань, привертають увагу аудиторії та допомагають підкреслити та звернути увагу на ті моменти, що на думку промовця несуть особливо важливий зміст, культурно-історична і етнопсихологічна специфіки дають змогу сформуванню вичерпне уявлення про особливості політичного дискурсу в Китаї.

2.3 Методика аналізу прагматичних функцій веньянізмів в китайськомовному політичному дискурсі

Наше наукове дослідження базується на певній методології, тобто на системі способів та принципів організації і побудови теоретичних та практичних досліджень. Відомо, що будь-яка галузь людського пізнання повинна мати поряд з об'єктом і предметом вивчення певні дослідницькі методи. Лінгвістика протягом історії свого розвитку створила власні (спеціальні) методи.

Методами лінгвістичних досліджень займались багато відомих вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: І. О. Бодуен де Куртене(1917), Карл Бругман(1885), Вильгельм Вундт(1889), О. О. Потебня(1993), П.Ф. Фортунатов(2017), Август Шлейхер(1993) та ін. Метод (від грец. *methodos* «шлях дослідження, пізнання») — система правил і прийомів підходу до вивчення явищ і закономірностей природи, суспільства і мислення.

Термін «метод» неоднозначний: його використовують у загальнонауковому, філософському значенні, у спеціально-науковому (що стосується окремої галузі науки — фізики, хімії, математики, історії, літературознавства, мовознавства тощо) і у значенні, яке збігається зі значенням терміна методика. На думку Б. М. Головіна(1976), метод — це шлях, який прокладають до істини, а методика — інструменти, потрібні для розчищення цього шляху.

Методи диференціюються на загальні (спостереження, індукція, дедукція, гіпотеза, аналіз, синтез, порівняння, ідеалізація, експеримент, формалізація, моделювання тощо) і спеціальні (порівняльно-історичний, типологічний, зіставний, структурний, функціональний, конструктивний, дискурс-аналізу). Аналіз лексико-стилістичних особливостей сучасного китайськомовного політичного дискурсу повинен бути всестороннім і охоплювати найбільш різні елементи дискурсивного тіла.

Для повноцінного дослідження прагматичних функцій вживання веньянізмів в китайському політичному дискурсі, було використано декілька спеціальних лінгвістичних методів.

Функціональний аналіз дозволив визначити роль, практичне призначення об'єкта як сукупності взаємопов'язаних елементів. Він базується на заставах, що певна функція може бути реалізована різними засобами мови, а той самий засіб здатен виконувати різні функції, таким чином, у нашому дослідженні на основі обраних веньянізмів було проаналізовано, які прагматичні функції можуть виконувати веньянізми у політичному дискурсі.

Метод суцільної вибірки передбачає виокремлення веньянізмів із досліджуваних текстів, у нашому випадку за матеріал дослідження взято промови голови КНР Сі Цзіньпіна із метою формування фактичного матеріалу дослідження.

Семантико-стилістичний метод полягає у виявленні співвідношення використаних експресивних мовних засобів до змісту інформації. Він був потрібен у пропонованому дослідженні для виявлення комунікативної інтенції

мовця, смислових відтінків значень, що дозволило проаналізувати політичні тексти різних функціональних стилів і виокремити особливості тих чи інших підстилів та утворених в них жанрів.

Когнітивний метод полягає в інтерпретації змісту веньянізмів, що у нашому дослідженні дозволяє виділити мету, з якою політики у Китаї вдаються до використання веньянізмів, а також виявити різні смислові відтінки вживаних у політичному дискурсі веньянізмів.

За допомогою цих методів було досліджено прагматичні функції особливостей вживання веньянізмів, які вживаються у китайськомовному політичному дискурсі. Ми змогли виділити веньянізми, які зустрічаються у китайськомовному політичному дискурсі, а також виділили інтенцію промовця до вуалювання певних явищ, проаналізували функцію та структуру цих одиниць.

Висновки до розділу II

Політичні промови, як один із жанрів політичного дискурсу завжди привертають до себе дуже багато уваги, бо є ефективним засобом впливу на аудиторію. Серед основних особливостей політичних промов виділяють використання у промові риторичних прийомів, таких як алюзія, метафора, іронія, інверсія тощо, політичної, економічної термінології, точність у викладенні фактів. Саме тому матеріалом нашого дослідження слугують промови голови КНР Сі Цзіньпіна. Ми обрали останні з його промов тому, що

вони відображають події, що відбуваються у світі, а саме епідемія коронавірусу та людські, економічні втрати — явища з негативним відтінком яких зазвичай уникають. Особливостями промов лідера КНР є застосування фразеологічних зворотів, використання веньянізмів, чхенюїв, цитування відомих філософів Китаю, а особливо Конфуція, посилення до важливих історичних подій чи культурних аспектів китайської нації. При формуванні методики дослідження було використано основні спеціальні лінгвістичні методи дослідження такі як: функціональний аналіз, семантико-стилістичний метод, метод суцільної вибірки та когнітивний метод. На нашу думку ці методи дозволяють повною мірою проаналізувати особливості вживання веньянізмів у сучасному китайськомовному політичному дискурсі.

РОЗДІЛ III. ПРАГМАТИЧНІ ФУНКЦІЇ ВЕНЬЯНІЗМІВ У СУЧАСНОМУ КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

3.1 Прагматична функція привернення уваги

Усну публічну промову використовують як форму спілкування мовця з колективним слухачем, для якого характерні спеціальні засоби впливу на аудиторію. Несиметричність учасників комунікативного акту (один мовець і група слухачів) зумовлює вибір зрозумілого для всієї аудиторії словника, побудову специфічної усної фрази, установлення інших контактів у процесі спілкування (Єрмоленко, 2000, с. 691).

Політичний виступ є особливим видом аргументованого дискурсу, спрямованим на пропаганду політичних ідей, який реалізує основну персуазивну функцію (переконування, агітація, пропаганда) задля корекції ціннісної системи адресата (Черская, 2001, с. 257). Виступи політичних діячів – це один з основних засобів переконання електорату та поширення політичної ідеології серед населення. Такий вплив відбувається як через безпосереднє сприйняття адресатом політичного тексту, так і опосередковано – через засоби масової інформації.

Політичне мовлення, як і будь-яке мовлення, не односторонній процес. Політичні промови виголошують безпосередньо для передавання інформації реципієнтові та для досягнення політичного впливу на нього. Те, як буде

сприйнято текст, залежить як від соціальних, історичних та політичних умов, що склалися в державі, так і від ідеологічних та мовних засобів.

Характерними рисами політичного дискурсу на лексичному рівні мови є широке використання професійної політичної термінології та часте вживання «високих», тобто книжних слів.

Зараз ми будемо досліджувати використання веньянізмів, які реалізують функцію привернення уваги, і з'ясуємо яку роль вони відіграють у китайському політичному дискурсі. Спостерігаючи останні події, що відбуваються у світі, ми вирішили проаналізувати політичні промови голови КНР Сі Цзіньпіна, та дослідити веньянізми що зустрічаються у них.

Розглянемо прагматичну функцію привернення уваги за допомогою веньянізмів на таких прикладах.

1. 今年是新中国成立 70 周年，我们党在全国执政也 70 年了。古人说：‘生于忧患，死于安乐。’我们党作为世界第一大党，没有什么外力能够打倒我们，能够打倒我们的只有我们自己。jīnnián shì xīn zhōngguó chénglì 70 zhōunián, wǒmen dǎng zài quánguó zhízhèng yě 70 niánle. gǔrén shuō: ‘shēng yú yōuhuàn, sǐ yú ānlè.’ wǒmen dǎng zuòwéi shìjiè dì yī dà dǎng, méiyǒu shé me wàilì nénggòu dǎdǎo wǒmen, nénggòu dǎdǎo wǒmen de zhǐyǒu wǒmen zìjǐ.— Цього року відзначається 70-та річниця заснування Нового Китаю, і наша партія при владі в країні вже 70 років. Люди в давнину часто говорили: «біди та нещастя ведуть до життя, а веселощі та комфорт ведуть до смерті.» Ми є найбільшою партією у світі, і наша партія не має зовнішньої сили, яка може перемогти нас, крім нас самих.

У зазначеному вище реченні ми знайшли веньянізм 生于忧患，死于安乐 *shēng yú yōuhuàn, sǐ yú ānlè*— біди та нещастя ведуть до життя, а веселощі та комфорт ведуть до смерті.

У наведеному вище прикладі голова КНР Сі Ціньпін використовує цитату відомого китайського філософа Мен Цзи, і таким чином виконує прагматичну функцію привернення уваги до аудиторії. Завдяки цьому веньянізму, оратор отримав можливість передати інформацію, про те, що біди та нещастя які вони пережили дали можливість створити міцну комуністичну партію, тому, навіть, коли є деякі перешкоди не потрібно зациклюватися на цьому. Адресант продемонстрував це у стислій лаконічній формі, адже ми знаємо, що давня мова особлива своєю односкладовістю, тому в такому випадку слухач легше і швидше її сприймає.

2. 旅游是修身养性之道，中华民族自古就把旅游和读书结合在一起，崇尚“读万卷书，行万里路”。 *lǚyóu shì xiūshēnyǎngxìng zhī dào, zhōnghuá mínzú zìgǔ jiù bǎ lǚyóu hé dúshū jiéhé zài yīqǐ, chóngshàng “dú wàn juǎn shū, xíng wànlǐ lù”*.— Туризм — це спосіб самовдосконалення. Китайська нація з давніх часів поєднувала туризм і читання, закликаючи «читати тисячі книг і подорожувати тисячі миль».

У зазначеному вище реченні ми бачимо веньянізм 读万卷书，行万里路 *dú wàn juǎn shū, xíng wànlǐ lù* — читати тисячі книг і подорожувати тисячі миль. Ми звернулися до контексту, саме це нам дало зрозуміти, що такий веньянізм несе у собі функцію привернення уваги, а саме на те, щоб люди

самовдосконалювалися і читали багато книжок, не тільки коли є час але і під час подорожі.

3. “天下不能常治，有弊所当革也；犹人身不能常安，有疾所当治也。”治病救人，哪能不吃药，对那些顽症须下点猛药才行，对有病毒扩散风险的肿瘤还得动刀子。“tiānxià bùnéng chángzhì, yǒu bì suǒ dāng gé yě; yóu rénshēn bùnéng cháng'ān, yǒu jí suǒ dāng zhì yě.” zhìbìngjiùrén, nǎ néng bù chī yào, duì nàxiē wánzhèng xū xià diǎn měng yào cái xíng, duì yǒu bìngdú kuòsàn fēngxiǎn de zhǒngliú hái dé dòng dāozi.— «Світ не можна лікувати регулярно, якщо є халатність, потрібно робити реформи. Людське тіло не може перебувати постійно у спокої, а якщо є хвороба, необхідно її лікувати.» Щоб лікувати хвороби і рятувати людей, як можна не приймати ліки? Для цих запеклих хвороб потрібно дати якісь сильні ліки, а при пухлинах, які загрожують життю, потрібно використовувати ніж.

天下不能常治，有弊所当革也；犹人身不能常安，有疾所当治也 tiānxià bùnéng chángzhì, yǒu bì suǒ dāng gé yě; yóu rénshēn bùnéng cháng'ān, yǒu jí suǒ dāng zhì yě. — «Світ не можна лікувати регулярно, якщо є халатність, потрібно робити реформи; Людське тіло не може перебувати постійно у спокої, а якщо є хвороба, необхідно її лікувати.»

Якщо розглянути приклад з точки зору контексту речення, його можна інтерпретувати, як завуальоване звернення уваги на те, що всі проблеми в світі або в країні можна “вилікувати” реформами, а також спонукання до того, щоб разом створювати ці реформи.

4. 中国人历来讲求“己所不欲，勿施于人”。中国需要和平，就像人需要空气

一样，就像万物生长需要阳光一样 zhōngguó rén lìlái jiǎngqiú “jǐ suǒ bù yù, wù shī yú rén”. zhōngguó xūyào hépíng, jiù xiàng rén xūyào kōngqì yīyàng, jiù xiàng wànwù shēngzhǎng xūyào yángguāng yīyàng. — Китайці завжди наполягали на тому, що «не роби іншим того, чого собі не бажаєш» Китаю потрібен мир, як людям потрібне повітря, так само, як всьому живому потрібне сонячне світло, для того, щоб рости.

У пропонованому реченні ми виділили веньянїзм 己所不欲，勿施于人 jǐ suǒ bù yù, wù shī yú rén, що в перекладі означає не роби іншим того, чого собі не бажаєш. У зазначеному вище прикладі промовець, використовуючи цитату відомого нам Конфуція, хоче звернути увагу на те, що не варто робити те, чого не бажаєш собі, і з цього контексту речення можна сказати, що саме цією фразою він хоче донести аудиторії те, що потрібно жити в мирі та злагоді. Мовець вдався до такого прийому не лише аби тільки наголосити про це, а й для того, щоб справити конкретне враження на аудиторію. При використанні посилок чи цитат не відбувається порушення узгодження елементів висловлювання як мінімального комунікативного цілого. Таким чином, відбувається “взаємодія”, “діалог” адресанта та адресата, з іншого – забезпечується послідовність етапів у розвитку галузі знання.

5. 中国有句古话，志合者，不以山海为远。我们来自世界四大洲的 5 个国家，为了构筑伙伴关系、实现共同发展的宏伟目标走到了一起，为了推动国际关系民主化、推进人类和平与发展的崇高事业走到了一起。zhōngguó yǒu jù gǔhuà, zhì hé zhě, bù yǐ shānhǎi wéi yuǎn. wǒmen láizì shìjiè sì dàzhōu de 5 gè guójiā, wèile gòuzhù huǒbàn guānxì, shíxiàn gòngtóng fāzhǎn de hóngwěi mùbiāo zǒu dào le

yīqǐ, wèile tuīdòng guójì guānxì míngzhǔ huà, tuījìn rénlèi hépíng yǔ fāzhǎn de chónggāo shìyè zǒu dào le yīqǐ. — У давнину говорили «Навіть гори та моря не можуть розділити людей із загальними прагненнями». Ми є п'ятою країною з чотирьох континентів світу. Ми зібралися разом, щоб побудувати партнерство та досягти великої мети спільного розвитку.

Якщо розглянути інтенцію промовця у конкретному середовищі та контексті, можемо інтерпретувати цей вираз 志合者，不以山海为远 zhì hé zhě, bù yǐ shānhǎi wéi yuǎn — Навіть гори та моря не можуть розділити людей із загальними прагненнями, як один із засобів звернення уваги на те, якщо є спільна мета двох країн, або навіть людей, ніяка перешкода не може цьому завадити. Таким чином цей описовий вираз справляє на аудиторію приємне враження, і показує те, що оратор закликає докладати усіх зусиль, щоб досягнути цієї мети.

6. «吃水不忘挖井人»。此时此刻，我们都会想起两位伟人。50年前，在东西方冷战正酣的大背景下，毛泽东主席和戴高乐将军以超凡的战略眼光，毅然作出中法全面建交的历史性决策，在中法之间同时也在中法同西方世界之间打开了相互认知和交往的大门 chīshuǐ bù wàng wā jǐng rén. cǐ shí cǐkè, wǒmen dūhuì xiǎngqǐ liǎng wèi wěirén. 50 nián qián, zài dōngxīfāng lěngzhàn zhèng hān de dà bèijǐng xià, máozédōng zhǔxí hé dài gāolè jiāngjūn yǐ chāofán de zhànlüè yǎnguāng, yìrán zuòchū zhōng fǎ quánmiàn jiànjiāo de lìshǐ xìng juécè, zài zhōng fǎ zhī jiān tóngshí yě zài zhōngguó tóng xī fāng shìjiè zhī jiān dǎkāile xiānghù rèn zhī hé jiāowǎng de dàmén. — «Коли п'єш воду, не забувай про те, хто вирув криницю».

У цей момент ми всі думаємо про двох великих людей. П'ятдесят років тому, в

контексті триваючої холодної війни між Сходом і Заходом, голова Мао Цзедун і генерал де Голль рішуче прийняли історичне рішення встановити дипломатичні відносини між Китаєм і Францією з надзвичайним стратегічним баченням. Відкрили двері до взаємного пізнання і спілкування.

Розглянемо вище наведений приклад веньянізму 吃水不忘挖井人 chīshuǐ bù wàng wā jǐng rén — Коли п'єш воду, не забувай про те, хто вирив криницю. За допомогою цього виразу можна сказати, що промовець використовує прагматичну функцію звернення уваги на те, що не потрібно забувати про своїх попередників, про тих які проклали певний шлях до успіху. Таким чином, можна сказати, що було вдало використано цей веньянізм, для того, щоб пригадати, завдяки кому було налагоджено відносин між двома країнами, а саме між Китаєм та Францією.

Отже, нами було проаналізовано прагматичну функцію привернення уваги за допомогою веньянізмів в китайському політичному дискурсі. І, дійсно, можна наголосити про те, що в політичних промовах використовуються веньянізми для привернення уваги.

На нашу думку, це необхідно для того, щоб підкреслити свої емоції або, щоб привернути особливу увагу до проблеми, висловити ставлення до неї. Ці форми несуть певне емоційне та функціональне навантаження. Основна функція – формування в реципієнта позитивного або негативного ставлення до події або предмета, особистості.

3.2 Прагматична функція акцентуації (виділення)

Прагматика у лінгвістиці включає цілий комплекс питань, а саме з промовцем, адресатом та їхньою взаємодією в комунікації, ситуацією спілкування. Завдяки нашому дослідженню, ми можемо звернути увагу на приховані цілі висловлювання, думки, обіцянки або питання.

Функція акцентуації(виділення) дуже тісно пов'язана з функцією привернення уваги, оскільки виділяють найбільш значущі, суттєві характеристики висловлювання адресанта.

Розглянемо виступи на конференціях голови КНР Сі Цзіньпіна та проаналізуємо прагматичну функцію акцентуації (виділення) за допомогою вен'янїзмів на таких прикладах:

1. 始终崇尚和平，和平、和睦、和谐的追求深深植根于中华民族的精神世界之中，深深溶化在中国人民的血脉之中 shǐzhōng chóngshàng hépíng, hépíng, hémù, héxié de zhuīqiú shēn shēn zhí gēn yú zhōnghuá mínzú de jīngshén shìjiè zhī zhōng, shēn shēn róng huà zài zhōngguó rénmín de xuèmài zhī zhōng. — Завжди пропагуючи мир, прагнення до миру, мирних відносин та гармонії глибоко вкорінені в духовному світі китайської нації та глибоко злито в крові китайського народу.

По-перше, слід виділити вен'янїзми на позначення «мир», «гармонія». В китайській культурі поняття «гармонія» завжди було одним із ключових складових китайського народу. Ціла низка стійких виразів становить культурно-філософську концепцію гармонії та миру в китайському трактуванні.

Саме за допомогою таких веньянізмів оратор використовує прагматичну функцію акцентуації (виділення) на те, щоб донести до слухача, що потрібно будувати «гармонійне суспільство», «мир», як в середині країни так і зовні та прагнути до гармонії і миру в світі. Ці приклади свідчать, що політики часто вдаються до ідеологічних стереотипів свідомості суспільства.

2. 当时，国际金融危机影响还在发酵，欧债问题初露端倪，全球经济笼罩在一片不安之中，颇有“黑云压城城欲摧”之感。dāngshí, guójì jīnróng wéijī yǐngxiǎng hái zài fāxiào, ōu zhài wèntí chū lù duānní, quánqiú jīngjì lóngzhào zài yīpiàn bù'ān zhī zhōng, pǒ yǒu “hēi yún yā chéng chéng yù cuī” zhī gǎn. — У той час вплив міжнародної фінансової кризи все ще бродив, почала виникати проблема європейських боргів, а світова економіка була оповита тривожністю, і було відчуття, що над країною згущуються чорні хмари.

З поданого вище речення, з його контексту виділимо веньянізм 黑云压城城欲摧 hēi yún yā chéng chéng yù cuī — над країною згущуються чорні хмари. За допомогою цього виразу, ми можемо сказати про те, що промовець акцентує саме увагу на важкі часи країни в цей період. Що стосується функцій, то можна сказати, що політики також вдаються до вуалізації, як ми бачимо на прикладі наведеному вище, для того, щоб уникнути найменування негативних явищ, нейтралізувати негативне значення з метою справити на реципієнта певне враження.

3. 海纳百川，有容乃大。人类创造的各种文明都是劳动和智慧的结晶。hǎinàbǎichuān, yǒu róng nǎi dà. rénlèi chuàngzào de gè zhǒng wénmíng dōu shì láodòng hé zhìhuì de jiéjīng. — Океан вміщує сотню рік, і широка душа вміщує

багато. Різні цивілізації, створені людством, є кристалізацією праці та мудрості.

Проаналізувавши зміст речення загалом, бачимо, що вираз 海纳百川，有容乃大 *hǎinàbǎichuān, yǒu róng nǎi dà.*— *Океан вміщує сотню рік, і широка душа вміщує багато.* Несе в собі прагматичну функцію акцентуації (виділення), а саме підкреслюється те, що потрібно мати широку душу, та ставитися поборливо до людей, адже це і є запорукою для створення цивілізації та збереження її. За допомогою такого висловлювання складається позитивне враження аудиторії від мовця.

4. 孔子说：“五十而知天命。”在中法关系进入“知天命”之年，我们要抓住当下、面向明天，更好规划中法关系未来发展，让中法关系更加紧密、更加持久、更加特殊。kǒngzǐ shuō：“wǔshí ér zhī tiānmìng.” zài zhōng fǎ guānxì jìnrù “zhī tiānmìng” zhī nián, wǒmen yào zhuā zhù dāngxià, miànxiàng míngtiān, gèng hǎo guīhuà zhōng fǎ guānxì wèilái fāzhǎn, ràng zhōng fǎ guānxì gèngjiā jǐnmì, gèngjiā chǐjiǔ, gèngjiā tèshū. — Конфуцій говорив: «У п'ятдесят років я пізнав волю неба». Оскільки китайсько-французькі відносини вступають у рік «пізнання долі», ми повинні схопитися за сьогоднішнього, дивитися в майбутнє та краще планувати майбутній розвиток китайсько-французьких відносин, щоб китайсько-французькі відносини були ближчими, тривалішими та більш особливими.

У цьому прикладі мовець використовує цитату відомого нам філософа Конфуція, 五十而知天命 *wǔshí ér zhī tiānmìng* — *У п'ятдесят років я пізнав волю неба.* В цьому реченні за допомогою повторення веньянізму 知天命 *zhī tiānmìng* — *пізнання долі* виконується функція акцентуації, мовець хоче донести

до аудиторії те, що потрібно жити сьогоднішнім, дивитися в майбутнє, адже наша доля залежить саме від нього.

5. 授人以鱼，更要授人以渔。 中方将积极实施“非洲人才计划”，未来3年将 为非洲国家培训3万名各类人才，提供1.8万个奖学金留学生名额，加强对 非洲技术转让和经验共享。 *shòu rén yǐ yú, gèng yào shòu rén yǐ yú. zhōngfāng jiāng jījí shíshī “fēizhōu réncái jìhuà”, wèilái 3 nián jiāng wéi fēizhōu guójiā péixùn 3 wàn míng gè lèi réncái, tígōng 1.8 wàn gè jiǎngxuéjīn liúxuésēng míng'è, jiāqiáng duì fēizhōu jìshù zhuǎnràng hé jīngyàn gòngxiǎng.* — *Краще навчити ловити рибу, чим просто дати її.* Китай активно впроваджуватиме «Програму африканських талантів», протягом наступних трьох років для африканських країн підготує 30 000 різних талантів, надасть 18 000 стипендій для іноземних студентів, посилить передачу технологій та обмін досвідом в Африці.

З поданого вище речення, з його контексту виділимо веньянізм 授人以鱼，更要授人以渔 *shòu rén yǐ yú, gèng yào shòu rén yǐ yú.* — *Краще навчити ловити рибу, чим просто дати її.* У наведеному прикладі, ми можемо інтерпретувати цей вираз, як один із засобів акцентуації на те, що краще чомусь навчити, ніж просто отримати задарма. Для кращого сприйняття аудиторією такого виразу, мовець наголошує про конкретні подальші політичні цілі, та завдання.

6. “有朋自远方来，不亦乐乎！” 中国人民正致力于建设美丽中国。 *“yǒupéng zì yuǎnfāng lái, bù yì lè hū!” zhōngguó rénmin zhèng zhìlì yú jiànshè měilì zhōngguó.* — *“Зустріти друга, що прибув здалеку, – хіба ж це не радість!”* Китайський народ прагне побудувати прекрасний Китай.

У зазначеному вище реченні ми знайшли веньянізм 有朋自远方来，不亦乐乎！ *yǒupéng zì yuǎnfāng lái, bù yì lè hū!* — Зустріти друга, що прибув здалеку, – хіба ж це не радість! Ми звернулися до контексту, саме це нам дало зрозуміти, що такий веньянізм несе за собою функцію акцентуації (виділення), а саме йдеться про акцентуацію на певному факті, на тому, що мати друзів з різних країн – це, в першу чергу, перевага, тому потрібно радіти цьому і будувати дружній та прекрасний Китай.

7. 纵观人类历史，把人们隔离开来的往往不是 千山万水，不是 大海深壑，而是人们相互认知上的隔膜。 *zòng guān rénlèi lìshǐ, bǎ rénmen gélí kāi lái de wǎngwǎng bùshì qiān shān wàn shuǐ, bùshì dàhǎi shēn hè, ér shì rénmen xiānghù rèn zhī shàng de gé mó.* — Протягом усієї людської історії людей часто розділяють не тисячі гір чи глибоких морів, а прірва між взаєморозумінням людей.

У наведеному вище реченні ми виділили два веньянізми 千山万水 *qiān shān wàn shuǐ*, що в перекладі означає тисячі гір та веньянізм 大海深壑 *dàhǎi shēn hè*— глибокі моря. В даному У цьому випадку промовець, використовуючи ці два веньянізми, завуальовано акцентує увагу на перешкоди, за допомогою метафорам «тисячу гір» та «глибокі моря», цим самим підкреслюючи те, що прірва, яка розділяє людей між собою, це саме непорозуміння.

Отже, нами було проаналізовано прагматичну функцію акцентуації (виділення) за допомогою використання веньянізмів в китайському політичному дискурсі. Ми можемо сказати про те, що за допомогою таких веньянізмів мовець здійснює певний вплив на слухача. У поданих нами вище прикладах йдеться, про акцентуацію певної думки, а також акцентуацію на

певному факті. Мовець прагне актуалізувати у свідомості слухача систему таких позамовних зв'язків, які не залишать його байдужим, пробудять його емоції, привернуть увагу та сформулюють інтерес до виступу. Промовець акцентує увагу на своїх власних почуттях та подіях, що відбулися. Саме це справляє великий вплив на емоції аудиторії і викликає доброзичливе ставлення у слухачів до його промови.

3.3 Функція компресії інформації

У цьому підрозділі ми досліджуємо та аналізуємо прагматичну функцію компресії інформації, а саме в китайськомовному політичному дискурсі.

Лінгвістична компресія (стиснення тексту) – це спосіб мовленнєвої економії, що полягає у досягненні максимуму комунікативного ефекту з використанням мінімуму репрезентованих мовних засобів (Панченко, 1998, с. 64). Спираючись на загальні знання, власну ерудицію, менталітет, культурне оточення споживачів інформації, лінгвістична компресія (стиснення тексту) базується на використанні певних мовних моделей та конструкцій. Мовленнєве текстотворення має тенденцію до природної для людини економії мовних засобів. Стиснення об'єму тексту відбувається завдяки методам мовної компресії за рахунок підвищення інформативності мовних одиниць та елімінування тих одиниць, які можуть бути відтвореними із невербальної частини тексту без зміни його інформаційного змісту та комунікаційної мети

(тобто, текст несе одне й те ж змістове наповнення до стиснення і після нього, але цей зміст виражений різною кількістю мовних одиниць).

Проаналізувавши політичні промови голови КРН Сі Ціньпіна, ми хочемо виділити веньянізми, які виконують функцію компресії інформації на таких прикладах:

1. 亲仁善邻, 国之宝也。 *qīn rén shàn lín, guózhī bǎo yě.*— Добрі стосунки з сусідами – скарб країни.

У наведеному прикладі мовець використовує веньянізм для скорочення інформації, а саме про важливість розвитку мирних стосунків між державами-сусідами, саме так і відбувається функція компресії інформації. Стисла та зрозуміла передача тексту гарно сприймається слухачами .

2. 中国自古就提出了几个箴言。“以和为贵”、“和而不同”、“化干戈为玉帛”、“国泰民安”、“睦邻友邦”、“天下太平”、“天下大同”等理念世代相传。
zhōngguó zìgǔ jiù tíchūle jǐ gè zhēnyán. “yǐ hé wéi guì”, “hé ér bùtóng”, “huàgāngēwéiyùbó”, “guótàimín'ān”, “mùlín yǒubāng”, “tiānxià tàipíng”, “tiānxià dàtóng” děng lǐniàn shìdài xiāngchuán. — З давніх часів Китай висунув декілька ідей «гармонія як цінність», «бути в гармонії з різними поглядами», «припинити війну та встановити мир», «Мир у всьому світі», «дружні відносини з сусідами», «спокій у світі», «гармонія у світі», які передаються з покоління в покоління.

У зазначеному вище реченні ми знайшли веньянізми, які несуть в собі прагматичну функцію компресії інформації , а саме такі веньянізми, як:

a) 以和为贵 yǐ hé wéi guì — гармонія як цінність;

- b) 和而不同 hé ér bùtóng — бути в гармонії з різними поглядами;
- c) 化干戈为玉帛 huàgāngēwéiyùbó — припинити війну та встановити мир;
- d) 国泰民安 guótàimín'ān — мир у всьому світі;
- e) 睦邻友邦 mùlín yǒubāng — дружні відносини з сусідами;
- f) 天下太平 tiānxià tàipíng — спокій у світі;
- g) 天下大同 tiānxià dàtóng — гармонія у світі.

У чому саме полягає компресія інформації ми розглянемо на конкретному прикладі 和而不同 hé ér bùtóng — *бути в гармонії з різними поглядами*. Якщо б мовець не використовував веньянізми, цей вираз звучав наступним чином: 和谐友善, 但不求与对方苟同 héxié yǒushàn, dàn bù qiú yǔ duìfāng gǒutóng — *бути в гармонії та дружбі, але не піддаватись поглядам інших*. Чітко виражена функція скорочення: скорочують складний вираз, за допомогою веньянізмів, економлячи час на вимовляння довгої назви, таким чином збагачують мову виразами, які коротко і водночас точно називають предмет.

3. 如果不管不顾，身体就会每况愈下，到问题严重的时候就追悔莫及，正所谓“蚁穴不填，终将溃堤”。rúguǒ bùguǎn bùgù, shēntǐ jiù huì měikuàngyùxià, dào wèntí yánzhòng de shíhòu jiù zhuīhuǐ mò jí, zhèng suǒwèi “yǐ xué bù tián, zhōng jiāng kuì dī”. Якщо ви не турбуєтесь про себе, здоров'я вашого тіла буде погіршуватися, і ви будете шкодувати про це тоді, коли проблема стане серйозною, що називається «Якщо не закупорити мурашник, то рано чи пізно вони прорвуть дамбу.».

Розглянемо речення і з контексту виділимо веньянізм якій несе за собою функцію компресії інформації 蚁穴不填，终将溃堤 yǐ xué bù tián, zhōng jiāng

kuì dī. — Якщо не закупорити мурашник, то рано чи пізно вони прорвуть дамбу.

За допомогою метафори, мовець коротко і чітко повідомив слухачеві свою позицію про те, що неувага до дрібниць може призвести до серйозних втрат.

4. 法国有一句谚语：“一点又一点，小鸟筑成巢。”中国也有一句古语：“合抱之木，生于毫末；九层之台，起于累土。”中法友谊是两国人民辛勤耕耘的结果。 fàguó yǒu yījù yànyǔ: “yīdiǎn yòu yīdiǎn, xiǎo niǎo zhù chéng cháo.” zhōngguó yěyǒu yījù gǔyǔ: “hébào zhī mù, shēng yú háomò; jiǔ céng zhī tái, qǐ yú lèi tǔ.” zhōng fǎ yǒuyǐ shì liǎng guó rénmin xīnqín gēngyún de jiéguǒ. — Є французьке прислів'я: «Помалу птахи в'ють свої гнізда». У Китаї також є давнє прислів'я «Велике дерево народжується із маленького саджанця; будівництво дев'ятиповерхової вежі починається зі зведення земляного насипу». Китайсько-французька дружба є результатом наполегливої праці народів двох країн. У цьому реченні ми розглянемо такі веньянізми:

一点又一点，小鸟筑成巢 yīdiǎn yòu yīdiǎn, xiǎo niǎo zhù chéng cháo — Помалу птахи в'ють свої гнізда.

合抱之木，生于毫末；九层之台，起于累土 hébào zhī mù, shēng yú háomò; jiǔ céng zhī tái, qǐ yú lèi tǔ — велике дерево народжується із маленького саджанця; будівництво дев'ятиповерхової вежі починається зі зведення земляного насипу.

Вони виступають прислів'ями, і несуть за собою функцію компресії інформації, що дає змогу слухачеві зрозуміти про що йде мова, адже, як ми знаємо, кожне прислів'я несе в собі свою історію.

Проаналізувавши структуру та прагматику окремих складових частин виразу, ми робимо висновок, що метою мовця було саме досягнення максимуму

комунікативного ефекту з використанням мінімуму репрезентованих мовних засобів. Такий прагматичний прийом надає змогу швидко аналізувати закладеного у вираз сенсу, що дозволяє не привертати при цьому публічної уваги та не витратити даний час.

Висновки до Розділу III

У третьому Розділі було проведено функціонально-структурний аналіз веньянізмів, які ми обрали методом суцільної вибірки з промов лідера КНР Сі Цзіньпіна. Всі веньянізми ми розділили за трьома прагматичними функціями: прагматична функція привернення уваги, прагматична функція акцентуації (виділення), прагматична функція компресії інформації. На прикладах нам вдалось з'ясувати, що у промовах широко застосовуються слова, вирази запозичені з веньянь. За допомогою цих виразів, автор звертає увагу до мовця, спонукає до дії, підкреслює певні свої думки, робить акцентуацію на певному факті, або події.

Зазначимо, що політичні промови, які асимілюють чуже мовлення, посилення на різні документи, характеризуються своєрідним переплетенням інформації — інформації, що викладається в дискурсі, і тією, що уже відома за літературними джерелами. У промовах голови КНР Сі Цзіньпіна присутнє чуже мовлення, а саме цитати відомих філософів. Такі цитати сприяють створенню своєрідної непрямой діалогічності і є вираженням категорії інтертекстуальності. Завдяки наявності в дискурсі чужого мовлення, адресат включений у процес

творчості автора, що завжди супроводжується полемікою. Саме цим певно й визначається основна функція чужого мовлення в політичному дискурсі — комунікативно-пізнавальна. До того ж політичний дискурс, що містить цитування і посилення та інтерпретації чужого мовлення, характеризується новим рівнем зв'язності, тобто інтегративністю та інтертекстуальністю, що виражається єдністю двох (чи декількох) контекстів: чужого (вилученого автором фрагменту), й власне авторського.

ВИСНОВКИ

Політика – це складна і надзвичайно важлива сфера людських взаємин. Політичні події приваблюють увагу мільйонів людей, під час промов публіка дослухається до кожного слова політика, а отже, політика і мова мають тісні взаємозв'язки. Дослідженням цих взаємозв'язків займається така нещодавно сформована наукова дисципліна як політична лінгвістика. В аспекті політичної лінгвістики виникло і таке поняття як політичний дискурс, який включає в себе як лінгвістичні, так і прагматичні засоби, до яких вдаються політики задля досягнення певної мети.

Серед основних особливостей політичних промов можна назвати:

- використання у промові риторичних прийомів, таких як алюзія, метафора, іронія, інверсія тощо;
- вживання політичної, економічної термінології;
- точність у викладенні фактів.

Саме тому матеріалом нашого дослідження слугують промови голови КНР Сі Цзіньпіна.

Особливостями промов лідера КНР є застосування фразеологічних зворотів, використання веньянізмів, чхенюїв, цитування відомих філософів Китаю, а особливо Конфуція, посилення до важливих історичних подій чи культурних аспектів китайської нації.

При формуванні методики дослідження було використано основні спеціальні лінгвістичні методи дослідження такі як: функціональний аналіз,

семантико-стилістичний метод, метод суцільної вибірки та когнітивний метод.

На нашу думку, ці методи дозволяють повною мірою проаналізувати особливості вживання веньянізмів у сучасному китайськомовному політичному дискурсі.

Однією з найважливіших функцій у політичній комунікації є прагматична функція впливу на аудиторію, бо підбираючи лінгвальні та позалінгвальні засоби вираження, політики керуються саме досягненням конкретної реакції реципієнта на почуте. Не менш важливою функцією політичного дискурсу є намагання політиків акцентувати, звернути увагу на певні явища чи свої справжні цілі. Тож, політична мова є засобом інформування, переконання та навіть нав'язування своєї думки.

У пропонованій кваліфікаційній роботі магістра ми розглянули 100 політичних промов голови КНР Сі Ціньпіна і виділили прагматичні функції використання веньянізмів.

Веньянізми (文言文词语 *wényáncíyǔ*) – це запозичення зі старої літературної мови веньянь, які вживаються в сучасній китайській мові. До них відносяться слова, фразеологізми і граматичні конструкції, які прийшли з веньянь. Веньянізми в якості складової частини входять до лексичної і синтаксичної системи китайської мови. На прикладах нам вдалось з'ясувати, що у промовах широко застосовуються слова, вирази запозичені з веньянь. За допомогою цих виразів, автор звертає увагу до мовця, спонукає до дії, підкреслює певні свої думки, робить акцентуацію на певному факті, або події.

РЕЗЮМЕ

汉语在其历史存在的过程中发生了变化，目前已知有两种主要形式。研究中国历史，语言和文化的问题长期以来不仅引起了外国科学家的关注，而且也引起了国内科学家的关注。历史、语言和文化密不可分。历史反映了民族的性格和发展。文化是我们的祖先从文明开始到现在奠定的基础，体现在传统，习俗甚至日常生活中。现代汉语是在文言的基础上建立起来的，包含了大量的文言语素，不仅保留了文言的拼写，而且保留了文言的原意。这就是为什么对现代汉语文言文词语的研究变得特别重要的原因，它有助于发现更多的词义深浅，做出更准确的翻译，追溯汉语语法的历史。汉语是一个复杂的多层次体系，反映了中国人民固有的各种文化和历史方面。最近，学习汉语的兴趣不断增长，因此从不同的角度研究这种语言也变得越来越重要。文言文在汉语政治话语中的广泛使用是由于中国古代语言简练而有意义，其原因是使用来自文言的文字和现成的表达方式，并已成为普遍接受的政治话语规范。本文的目的是分析文言词语在汉语话语中的语用功能。我们设定的目标涉及解决以下任务：

- 突出现代语言学政治话语研究的主要理论和方法基础；
- 明确"文言"在现代汉语方面的概念；
- 识别和分析现代汉语政治话语中文言词语的运用；
- 定义文言的语用功能。

该研究基于中国国家主席习近平的政治演讲。论文包括导言、三个部分、每个部分的结论、一般结论、摘要和参考文献列表。引言证实了课题的选择，明确了研究的目的、相关性、任务、对象和主题，揭示了研究的科学新颖性和现实意义。第一部分致力于研究现代语言学中文言词语分析的理论方面。第二

部分对中国政治话语文言语用功能研究的方法论基础进行了界定。第三部分致力于研究文言词语在中国政治话语中的语用功能。在政治语言学方面，也有政治话语这样一个概念，它既包括政治家为了达到某一目标而诉诸的语言手段，也包括语用手段。在我们的研究中，我们得出了这样的结果，即政治演讲的主要特征可以称为：

- 在言语中运用修辞手法，如典故、比喻、反讽、反演等；
- 使用政治和经济术语；
- 陈述事实的准确性。

这就是为什么我们研究的材料是中国国家主席习近平的讲话。中国国家主席习近平讲话的特点是使用短语，使用文言文、成语引用中国的著名哲学家，特别是孔子，引用中华民族的重要历史事件或文化。政治沟通中最重要的功能之一是影响听众的语用功能，因为在选择语言和语言外的表达方式时，政治家的指导正是通过实现接收者对他们所听到的。政治话语的一个同样重要的功能是政治家试图集中注意力，关注某些现象或其真实目标。因此，政治语言是一种通知，说服，甚至强加自己的意见的手段。在此硕士论文中，我们回顾了中国国家主席习近平的 100 篇政治演讲，并确定了使用文言文的务实功能。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арутюнова, Н. Д. (1990). *Дискурс* Москва: Современная энциклопедия, С. 136–137.
2. Воробьева, О. И. (2000). *Политическая лексика: ее функции в современной устной и письменной речи: монография*. Архангельск: Изд-во Помор. гос. ун-та им. М. В. Ломоносова.
3. Гаджиев, К. С. (1997). *Введение в политическую науку*. Москва: Логос.
4. Гаспаров, Б.М. (1996). *Язык, память, образ. Лингвистика языкового существования*. Москва: Новое литературное обозрение.
5. Гуревич И. С. & Зограф И.Т. (1984). *Хрестоматия по истории китайского языка*. Москва: Наука.
6. Дейк, Т.А., ван.(1989). *Язык, познание, коммуникация*. Москва: Прогресс, С. 312.
7. Драгунов, А. А.(1952). *Исследования по грамматике китайского языка*. Москва: Издательство Академия наук СССР.
8. Єрмоленко, С. Я. (2000). *Усна публічна мова*. Київ: Українська енциклопедія, С. 691 – 692.
9. Завьялова, О. И. (2010). *Большой мир китайского языка*. Москва: Восточная литература.
10. Загнітко, А. (2007). *Сучасний політичний газетний дискурс: риторика*. Донецьк: Східний видавничий дім.
11. Земская, Е.А., & Шмелев, Д. Н. (1993). *Русский язык в его функционировании: Коммуникативно-прагматический аспект*. Москва: Наука.

12. Зограф, И. Т. (2008). Вэньянь и байхуа: взаимодействие двух форм изолирующего языка. *Письменные памятники Востока*, 1(8), 125—146.
13. Зограф, И. Т.(1990). *Официальный вэньянь*. Москва: Наука.
14. Карапетьянц, А. М.(2001). *Учебник классического китайского языка*. Москва: Муравей.
15. Ковальова, О.(2020). *Політичний дискурс: сучасні лінгвістичні інтерпретації. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 27, С. 101–107.*
16. Кондратенко, Н.В.(2007). *Український політичний дискурс: монографія*. Одеса: Чорномор'я.
17. Курдюмов, В.А.(2005). *Курс китайского языка. Теретическая граматика*. Москва: Цитадель-Трейд.
18. Крюков М. В.(1978). *Древнекитайский язык*. Москва: Наука.
19. Симоненко, Я. И.(2011). Понятие языка вэньянь и его классические черты. *Международный журнал экспериментального образования*. № 8, 327.
20. Мухарямов, Н.М. (2002). *Политическая лингвистика как научная дисциплина*. Москва.
21. Нагорна, Л.Б.(2005). *Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики*. Київ: Світогляд.
22. Панченко, Е. И. (1998). *Лингвистика сжатого текста (на материале современного русского языка)*.(Диссертация д-ра филол.наук). Днепропетровский гуманитарный, Днепропетровск.
23. Романюк А.Б. & Заяць А.В. (2012). *Аналіз досліджень політичного дискурсу*. Львів : Видавництво Національного університету "Львів".

24. Соловьев, А.И. (2012). *Политология: политическая теория*. Москва: Аспект-пресс.
25. Черская, И.Н. (2001). *Установка на убеждение как доминирующий признак современного политического дискурса*. Харьков.
26. Чудинов, А. П. (2012). *Политическая лингвистика: учеб. пособие (4th ed.)*. Москва: Наука.
27. Шейгал, Е. И. (2000). *Семиотика политического дискурса: монография*. Волгоград: Перемена.
28. Шейгал, Е. И. (2000). Эвфемизация в политическом дискурсе. *Языковая личность: проблемы креативной семантики. К 70-летию профессора И.В. Сентенберг: сборник научных трудов*. Волгоград : Перемена.
29. Шмелев, Д. Н. (1973). *Проблемы семантического анализа лексики: (на материале русского языка)*. Москва: Издательство ЛКИ.
30. Щичко, В. Ф.(2004). *Китайский язык: теория и практика перевода*. Москва: Восток – Запад.
31. Щичко, В. Ф., Радус, Л. А., Абдрахимов, Л. Г. (Ред.)(2015). *Курс лекций по истории китайского языка*. Москва: Издательство ВКН.
32. Юань Цзя-хуа.(1965). *Диалекты китайского языка*. Москва: Наука.
33. Wang, D., Wang, J., & Xing, M. (2011). *Metaphorical thinking in English and Chinese languages*. *Asian Culture and History*, 3(2), 9-12.
34. 刘晓梅. (2005). *当代新词语对汉语语素系统的影响 // 暨南学报(人文科学与社会科学版)*, 年第 1 期.
35. 王栩. (2007). *政治文章翻译的起始规范-对程镇球政治文献翻译理论的思*

考 [J].北京广播电视大学学报. (2)

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. 习近平总书记 2019 年 6 月 24 日在十九届中央政治局第十五次集体学习时的讲话
<http://dwxcb.whu.edu.cn/info/1031/1117.htm>
2. 习近平在俄罗斯“中国旅游年”开幕式上的致辞（2013 年 3 月 22 日）
http://www.gov.cn/ldhd/2013-03/23/content_2360500.htm
3. 习近平接受金砖国家媒体联合采访时的谈话（2013 年 3 月 19 日）
http://www.gov.cn/ldhd/2013-03/19/content_2357801.htm
4. 习近平在德国科尔伯基金会的演讲（2014 年 3 月 28 日，柏林）
<http://cpc.people.com.cn/n/2014/0330/c64094-24773108.html>
5. 习近平在墨西哥参议院的演讲《促进共同发展 共创美好未来》（2013 年 6 月 5 日）
http://www.gov.cn/ldhd/2013-06/06/content_2420943.htm
6. 习近平在联合国教科文组织总部的演讲（2014 年 3 月 27 日）
http://www.gov.cn/xinwen/2014-03/28/content_2648480.htm
7. 习近平在博鳌亚洲论坛 2013 年年会上的主旨演讲《共同创造亚洲和世界的美好未来》（2013 年 4 月 7 日）以及在联合国教科文组织总部的演讲（2014 年 3 月 27 日，巴黎）
<https://www.fmprc.gov.cn/web/zyxw/t1028893.shtml>
8. 习近平在金砖国家领导人第五次会晤时的主旨讲话《携手合作 共同发展》（2013 年 3 月 27 日）
https://www.fmprc.gov.cn/web/ziliao_674904/zyjh_674906/t1025978.shtml

9. 习近平在中法建交 50 周年纪念大会上的讲话（2014 年 3 月 27 日）

https://www.fmprc.gov.cn/web/ziliao_674904/zyjh_674906/t1141773.shtml

10. 习近平在坦桑尼亚尼雷尔国际会议中心的演讲《永远做可靠朋友和真诚伙伴》（2013 年 3 月 25 日）
http://www.gov.cn/ldhd/2013-03/25/content_2362201.htm

11. 迈迈时运，穆穆良朝。<http://www.modengchenshe.com/juzi/6713.html>